

Budapest  
Nemzeti Múzeum

# DELBAOSKA

Szerkesztőség és kiadó: **DELBAOSKA**, budjenja 3. szám. (Wag. 137, éjjel 188. Sürgönyi) Trg. Oslobođenja 3. Novisad

NOVISAD, 1925 NOVEMBER 22.

**VASÁRNAP**

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

**A nemzeti kisebbségek miatt nem lehetnek községi választások -- A beogradi rendőrség sikkasztás miatt köröz egy előkelő noviszádi uriaszonyt**

**Kossuth vagy Széchenyi?**

A budapesti Nemzeti Színházban tegnap mutatták be Herceg Ferenc legújabb történelmi színművét, a „Hid“-at. Ehelyütt nem arról a tomboló lelkesedésről akarunk írni, amely a nagy írózseni legújabb darabjának bemutató előadását kísérte, s ugyanekkor eleve is kijelentjük, hogy nincs „irredenta“ szándék alább következő azon szavainkban, amelyekkel egy-néhány megjegyzést kívánunk fűzni ahhoz a tendenciához, amely megszülte Herceg Ferenc legújabb színművét. Ha szokatlan is, hogy egy utódállambeli magyar lap jelentőséget tulajdonít egy budapesti premiérnek, számunkra mégis szinte kikerülhetetlen megtenni egynemű megállapítást, amelynek ideiktatása egészen spontán kínálkozik a budapesti előadás kapcsán. Herceg Ferenc színműve a múlt századbeli magyar politikai és társadalmi élet két, nagy teremtő zsenijét, Széchenyi Istvánt, minden idő legnagyobb magyarját és Kossuth Lajost, a 48-as szabadságharc apostolát szerepeltetett a ma is százszor visszatérő kérdés kapcsán: **Kossuth, vagy Széchenyi?**

A művész politikai kérdésekhez nyúl. Terméketlen próbálkozások, szörnyű kilengések, végeérhetetlen vívódások után a művész választ ad arra a kérdésre, amelyre száz év óta nem tud felelni a magyar politika. Kossuth, vagy Széchenyi? *Revolúció, vagy evolúció?* És melyik államban nem él és nem ég ma ez a két kérdés? Nemcsak a magyar politika frontján csatároznak e két kérdés felett. A francia belpolitika éppúgy tévelyeg a vélt „középuton“ mint a német, angol, magyar vagy román. Lánchid, vagy a veressapkások hadserege? Az egyik zseniállításának egész világosságával békeességet, tudást, józanságot, haladottságot, a gazdasági élet szervezettségét, egyetemes jólétet követel és megalkuvó, nyugodt politikára akarja felépíteni Magyarország és Kelet-Európa jövődjét. A másik nemes, de meggondolatlan fellobbanásában fokost forgat és fegyvert emleget. Az egyik a nemzeti önzést varázsolja ideállá, a másik hűvös nyugalma közepette *alkotó munkát* sürget és a semmiből akar teremteni. Széchenyi örökéletű munkáival igyekszik egyetemes műveltséget adni népének, hogy az a tudás fegyverével és a nemzeti vagygon erejével vivja ki a nemzeti szellemnek azt a szabadságát, amelyet népies frazeológiában ismertetett meg Kossuth a maga népével.

A nagy kérdés fölött nincsenek határok. Az „evolúció vagy revolúció“ kérdőjele itt mered előtűnik és az öt évvel ezelőtti magyar irredenta egyik nagytehetségű írója Kossuth Lajossal szemben Széchenyi István mellé áll és a „Hid“ levonja a történelmi konzekvenciát: *Evolúció és nem revolúció.* A művész aki politikai problémákat boncol a színpadon, alázatos szeretettel áldoz a legnagyobb magyar örök emléke előtt és látókői szemmel talál Széchenyi nagy igazságára: A harcok ideje elmúlt. És hogy minden nemzet csak annyit ér, amennyi értékkel gazdagítani tudja az emberi civilizáció kincstárát. Hogy a fegyvernek nincs igazsága,

s hogy a kultúra és a civilizáció pillérein épül fel az a „Hid“, amelyen egy nemzet élete átível a jelenből a homályos jövőbe. Az utódállamok magyarsága nem térhet ki azoknak az

igazságoknak tudomásul vétele elől, amelyek Kossuth és Széchenyi vitáiból csillannak elő. És tudomásul vehetik ezeket a meggondolásokokat az egyes kormányok is... Dj. S.

**A FÖDERALISTÁK RÁDICSÉK ELLEN**

**Parlamenti párbaj kezdődik a Rádicspárt és a horvát föderalisták között**

*Dr. Bazala föderalista képviselő kellemetlen kérdéseket intézett a horvát miniszterekhez*

Beogradból jelentik: A pártok vezetői tegnap mind agitációs utra keltek. Rádics Sztepan, Davidovics Ljuba, Korosec, Szpaho és Pribicevics is távol vannak a fővárostól, ezért tegnap teljes csend volt a politikai életben.

A tegnapi nap legfontosabb eseménye dr. Bazala Albert horvát föderalista képviselő Rádics Sztepanhoz intézett interpellációja volt. Bazala kérdést intézett Rádicshoz, hogy mit hajlandó tenni annak az érdekében, hogy a horvát tanítóegyesület ellen még mindig fennálló Obznanát a kormány megszüntesse. Ugyancsak kérdést intézett hozzá, hajlandó-e megszüntetni azt az igazságtalanságot, ami az egyetemi ösztöndíjak kiutalása körül fennáll,

továbbá mit hajlandó tenni az osijeki gimnázium redukálása ügyében.

Bazala ezenkívül még Superina postaiügyi minisztert is meginterpellálta, hogy az osijeki postahivatal tisztviselőinek redukciója alkalmával, miért bocsátották el épen a legjobb tisztviselőket.

Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak az interpellációknak, mert ez a horvát paraszt párt és horvát föderalisták közötti parlamenti párbaj kezdete. A föderalisták nyílt színvallásra akarják kényszeríteni Rádicsékat, hogy akkor ezt ellenük fordíthassák az országos agitációban.

**A KIRÁLYKÉRDÉS MAGYARORSZÁGON**

**A kormány cáfolja a puccshireket**

*A kormány károsnak tartja az álhírek terjesztését*

Magyarországon néhány nap óta királypuccsal nyugtalanítják a közvéleményt, főleg az ellenzéki képviselőket. Néhány nappal ezelőtt ugyanis a Társadalmi Egyesületek Szövetsége Albrecht herceget, Frigyes főherceg fiát kormányzóvá választotta. A herceg tiszteletére rendezett lakomán olyan beszédek hangzottak el, amelyekből a legitimisták azt olvasták ki, hogy a szabadkirályválasztók puccsra készülődnek. Erre a legitimisták ellenvacsorát rendeztek, amelyen Apponyi Albert gróf Ottó királyt éltette, és megbélyegzett minden puccskísérletet. Miután Vass József dr. és Klebelsberg Kunó gróf minisztereket is bevonták a legitimisták a puccskísérletbe, sőt Bethlen István gróf miniszterelnököt is gyanuba fogták, a kormány pénteken késő éjjel a következő hivatalos cáfolatot tette közzé:

„Azoknak a híreszteléseknek és eseményeknek tárgyában, amelyek Albrecht kir. herceg személyével kapcsolatban az utóbbi napok során a nyilvános vitákban széles helyet foglaltak el, a következő megállapítások közzétételére adtak felhatalmazást:

Egyszerűen légből kapottak az összes külpolitikai természetű idevágó közlések. Azt itt nem tudják, hogy az állítólagos konferencia Mondseeban Rupprecht bajor trónörökös és a német trónörökös közt megtörtént-e. Ami Albrecht kir. herceg személyét illeti, ő életében

egyszer volt Mondseeban, még pedig 1910-ben. Hozzá kell tenni, hogy az ő meghatalmazásával harmadik személy sem vett részt bármely ifyjafajta konferencián sem Mondseeban, sem másutt. Rupprecht bajor trónörökös Albrecht kir. herceg utóljára 1922-ben látta, amikor Baden-Reichenhallban rövid ideig tartózkodott, a német trónörökösrel a háború óta egyáltalán nem találkozott.

Ugyanilyen alaptalanok és önkényesek mindazok a politikai kombinációk is, amelyek Albrecht kir. hercegnek valamilyen olasz összeköttetésére, vagy ilyen összeköttetésnek az ő részéről való kezdeményezésére utalnak.

Albrecht kir. herceg néhány hét előtt családjának több tagjával volt ugyan Rómában, de ez a Szmracsányi érsek által vezetett zarándoklás alkalmával történt, s ez alkalommal sem a kir. herceg, sem családjának más tagja az olasz kormánnyal semminemű összeköttetésbe nem lépett.

Ugyancsak alaptalanok mindazok a belpolitikai kombinációk is, amelyek Albrecht kir. herceg személyére vonatkozóan szárnyra keltek. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége, amelynek elnöke Albrecht kir. herceget néhány nappal ezelőtt megválasztották — az egész ügy kiinduló pontjául ezt a közgyűlést, illetve az ott elhangzott beszédeket használták fel — egyáltalában nem politikai egyesülés, hanem

kizáróan gazdasági, jótékonyági, szociális és hazafias egyesületeket ölel fel.

Ennek megfelelően teljességgel önkényes az is, na a kir. herceget ebből az alkalomból, vagy egyáltalában valamely — akár jobboldali, akár baloldali — politikai párttal összekötésbe hozzák, vagy pláne azonosítják.

A kir. herceg teljesen tudatában van a magas állása által szabott ama parancsnak, hogy semmiképpen sem szabad résztvennie a politikai aréna küzdelmeiben. Így kell megítélni Raffay püspök beszédét és bibliai idézetét is, amelyet — amint azt a püspök egyébként azóta kifejezetten ki is jelentette — egyáltalán nem politikai értelemben használt, hanem kizáróan az említett szövetség szociális céljaira vonatkoztatva, mint ahogyan a közgyűlés minden résztvevője valóban így is fogta fel. Végül minden alap nélkül való az is, ha a kir. hercegre most megint ráfogják a királyi trónra való aspiráció meséjét.

Sajnálatos, hogy a szenzációhajhászás és a rémlátás, de talán a politikai fontoskodás is, még a házára való tekintetek által sem engedi magát visszatartani, hogy az ilyen híresztelések mérgeanyagát ismételtelen be ne vigye közéletünkbe.

### Boszna-Bródot előntötte a Száva

Háromszáz ház és két nagy gyártelep víz alatt — A kár több millió dinár — Megindultak a mentési munkálatok

Bródi tudósítónk jelent: A Száva középső folyásán még mindig erősen árad. Szlavon Bródot közvetlen veszély nem fenyegeti, miután magasan épült, de közvetlen környékén háromszáz katasztrális hold termőföld van víz alatt. A Száva Boszna-Bródot tegnap hajnalban elöntötte. Körülbelül háromszáz épületet kellett kitalakítani. A víz elöntött két nagy gyártelepet is. Víz alatt áll a „Danica” petróleumgyár és a Markovics-féle gőztéglagyár, amelyeknek felszerelésében az ár óriási pusztítást okozott. A kár több millió dinár. A mentési munkálatok megindultak. Emberéletben nem esett kár, mert a lakosságot az árvízveszedelem nem érte váratlanul. Miután az áradás tovább tart, a legközelebbi napokban újabb hat, hét község fog víz alá kerülni úgy Boszniában, mint Szlavóniában. A legutóbb érkezett jelentések szerint körülbelül negyven négyszögkilométernyi terület van víz alatt.

A Duna felső szakaszán a vízállás csökken, s középső szakaszán sem emelkedik olyan mértékben, mint az elmúlt napokban. Novisadnál ma a Duna vízállása 432 cm, ami a tegnapi vízállással szemben mindössze 12 centiméteres emelkedést mutat.

— **Kérelem Novisad társadalmához!** A novisadi „Nyugdíjas Szövetség” segély osztálya szegény tagjai részére gyűjtést rendez, melyet a Belügyminiszterium engedélye alapján Dr. Milovanovics polgármester folyó év december 11-ig bezárólag engedélyezett. Kérjük a nemes szívű embereket, adományaikkal járuljanak eme jótékonyalap gyarapításához. E helyen mondunk köszönetet mindazoknak, különösen Novisad kereskedőinek, akik 1925. év folyamán a segély osztály pártolótagjai sorába beléptek, s ezáltal lehetővé tették, hogy az év folyamán hozzánk forduló szegény vagy beteg tagjainkat segíeyezhettük. — Kérjük ezután is jóakaratu támogatásukat.

— **Orvosi hír.** Dr. Holzschuch Jenő orvos-operateur, a drezdai (Prof. Kehr) és zürichi nőgyógyászati és szülészeti klinikáknak két éven át volt aszisztense, a novisadi áll. kórháznak volt alorvosa stb. orvosi gyakorlatát Bácska Palánkán (Lindenschmidt-féle villa) megkezdte. 2351—3

### Olvassa a Délbácskát!

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR  
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

## Berlini követünk Beogradban

Utazása összefüggésben áll a kisantant konferenciájával

Beogradból jelentik: Tegnap a fővárosba érkezett dr. Balubdzsics berlini követ. Balubdzsics megérkezésének politikai körökben igen nagy fontosságot tulajdonítanak mert mindig csak kritikus időkben jön haza. Tegnap délután meglátogatta Pasics Nikola miniszterelnököt és Nincsis Momcsiló külügyminisztert, akikkel hosszú ideig tárgyalt.

Megérkezését a kisantant külügyminiszterének december 2-án Beogradban megtartandó konferenciájával hozzák összefüggésbe. Balubdzsics tudvalevőleg Berlinben érintkezésbe lépett a szovjet megbízottaival és ezért valószínű, hogy december 2-án a szovjet elismerése is szóba kerül.

### A szovjet amnesztiája

Riga, november 21. A szovjet kormány mint ismeretes, tavaly teljes bünbocsánatot és amnesztiát ígért a fehérgárda összes tagjának, ugyszintén az Európába menekült Wrangel katonáknak. Hogy az orosz emigráns menekültek hallgatnak a csalágot írásra, azt nem lehet tudni. A moszkvai kormány akciója nem

igen járhatott nagy sikerrel, mert most újabb trüffel igyekszik az emigránsok hazatérését előmozdítani. Egy moszkvai távirat azt jelenti, hogy a szovjet kormány visszaadta a fehérgárda és a Wrangel hadsereg összes hazatért tagjainak szavazati jogát. Ez a dekrétum tegnap jelent meg és most várják a hatását.

### Magyarországon szabad a deviza forgalom

Budapest, nov. 21. A hivatalos lap mai száma közli a deviza forgalom szabaddátételére vonatkozó kormányrendeletet. A rendelet értelmében a mai naptól kezdve a külföldi fizetési eszközök (valuták és devizák) ismét a szabad tőzsdéi forgalom tárgyát képezik. A felszabadító rendelet folytán ezentul bárkinek a magyar nemzeti bank engedélye nélkül szabad külföldi fizetési eszközöket venni, vagy eladni, kölcsönvenni, vagy kölcsönözni, vagy bármely célből bárkinek átadni, vagy bárkitől elfogadni bármely állembeli külföldi pénzt, valamint magyar korona értékre szóló csekket, váltót, utalványt, takarékbetétkönyvet, pénztári jegyet, ma-

gyar korona értékre, valamint külföldi értékre szóló értékpapírt, kamat, vagy osztalékszolványt stb. külföldre kivinni, vagy külföldi egyén részére letétbehelyezni. Ugyszintén szabad külföldinek magyar korona értékre szóló hiteleket nyújtani és bármely címen magyar koronát külföldre kifizetni. Megszűnik a külföldi fizetési eszközök vásárlásánál eddig előírt igényjogsultsági igazoló bizonyítékok betérjesztésének kötelezettsége. A pengő érték megállapításáról szóló törvény kihirdetésével kapcsolatosan a magyar nemzeti bank hivatalosan közli, hogy egy kilogramm szinaranyért 3794 pengőt, vagyis 47425000 koronát ad.

### Nem szakadt meg a diplomáciai viszony a Vatikánnal

Miért nem fogadta a Vatikán Smoldaka helyettesét. — Nyilatkozik Smoldaka követ

Beogradból jelentik: A „Politika” tegnap reggeli számában nagy feltűnést keltő hírt közölt arról, hogy a Vatikán nem volt hajlandó fogadni Jovanovics római követségünk tanácsosának értesítését arról, hogy ő helyettesíti dr. Smoldaka József vatikáni követet annak távolléte alatt. A „Politika” ehhez a jelentéséhez azt fűzte hozzá, hogy ez egyet jelent a diplomáciai viszony megszakításával. Beogradban természetesen nagy feltűnést keltett ez a hír, amit azonban nem kell tragikusan fogadni: A Vatikán ugyanis csak a bevett diplomáciai szokások szerint járt el, amikor nem volt hajlandó Jovanovics ügyvivő megbízó levelét átvenni. Jovanovics ugyanis az olasz kormánytól levő SHS követség tanácsosa, már pedig a Vatikán, mint szuverén állam nem köteles elfogadni egy olyan követet, aki idegen állammal van akreditálva.

Maga Smoldaka József dr. is megcáfolta azokat a híreket, amelyek a diplomáciai viszony megszakításáról szólnak. Smoldaka tegnap délelőtt Pasics Nikola miniszterelnökkel tárgyalt, utána pedig a következő nyilatkozatot tette munkatársunk előtt:

— Beogradi tartózkodásom alkalmával Pasics Nikolával, Rádics Szeptánnal, Trifunovics Misával és több tekintélyes politikussal tárgyaltam arról a nézeteltérésről, amely államunk és a Vatikán között bekövetkezett. Holnap délután Ofelsége fogad kihallgatáson és neki is beszámolok a helyzetről. A kormány tagjai jóváhagyták eljárásomat, mivel szigorúan a kapott utasítások értelmében jártam el. Néhány nap mutva visszatérek Rómába, ami a legbiztosabb jele, hogy nem szakadt meg a diplomáciai viszony Olaszországgal.

### Elég a francia haderő Szíriában

Páris, nov. 21. Mint a Petit Parisien jeleni De Jouvenel, az új szíriai főbiztos a Szíriában tartózkodó Dupont tábornokhoz sürgönyileg azt a kérdést intézte, vajon rendelkezik

e elegendő csapattal, a jelenlegi nehézségek leküzdésére. A tábornok válaszsürgönyében úgy nyilatkozott, hogy elegendő haderővel rendelkezik és ura a helyzetnek.

### Német miniszter a csehszlovák kormányban

Prágából jelentik: A csehszlovák kormány megalakítása nagy nehézségekbe ütközik és az eddigi tervek szerint a kormány gerincét az agrárpárt és a nemzeti szocialisták tennék ki. Ezek mellett a kisebb cseh pártok egy-egy tárcát kapnának. Kramarz az első eredményen annyira elkeseredett, hogy le akar mondani mandátumáról. A további skruniumoktól azt várják, hogy azokat az ellenzéki pártokat meg fogják erősíteni és ezért kormánypárti körökben komolyan tárgyalnak arról a lehetőségéről, hogy valamelyik német pártot megnyerik a kormánykoalíciónak és egy tárcát átengednek egy német politikuskak.

A cseh szocialisták a német szocialdemokratákat akarják a kormánykoalícióba vonni, míg a cseh agráriusok, akik most a koalíciónak a legerősebb pártját alkotják, azon vannak, hogy a német agrárius párt csatlakozzék a koalícióhoz és egy agrárpolitikus kapja meg a németek számára biztosítandó miniszteri tárcát.

### Hirdetők figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetések csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

## Vakmerő betörés Temerinben

Csütörtökről péntekre virradó éjjel kifosztották az Aman-féle vaskereskedést — A betörőknek eddig semmi nyomuk

Temerinből jelentik: Csütörtökön este 7 óra után Aman Antal vaskereskedő lezárta a Döme-féle házban levő üzletét s mint minden nap, nyugodtan indult hazafelé. Utközben betört az üzlete szomszédságában levő Kaszinó helyiségébe, ahol az iparosoknak aznap este egy igen népes összejövetelük volt. Itt dolgát végezvén, nem tért vissza az üzletébe, hanem hazament. Másnap kelemen meglepetés érte. Amikor üzletét nyitni akarta, észrevette, hogy annak külső ajtaja ki van feszítve. Az üzlet belső üvegajtóját pedig, amit ő szintén bezárt előző este, nyitva találta. Benn az üzletben még nagyobb meglepetés várt a kereskedőre. A legszembetűnőbb változás az üzletben az volt, hogy egy darab egészen új kerékpár hiányzik az állványról. Ebből mindjárt láthatta, hogy fosztogatók jártak az üzletében. Rögtön értesítette felfedezéséről a rendőrséget, s maga is hozzájárult, hogy meggyőződjön, hogy a hivatalan látogatók mit is vittek el. Megállapítást nyert, hogy a kerékpáron kívül, amit a betörő a helyszínen felszerelt pedállal, üléssel, pumpával és egy pár belső és külső gummival, elvitt még 9 darab villany-zseblámpát, az egész szárazelem készletet, és a pénztárban levő kb. 160 dinár készpénzt. A nyomozás még eddig semmiféle pozitív eredményt nem tudott elérni a tettes személyét illetően.

E betörésnek egyik legnagyobb érdekessége az, hogy ez az üzlet a község egyik legforgalmasabb helyén van. Különösen aznap este nagyon forgalmas volt ez az utcácska, mert a szomszédságban levő Guelmio-féle vendéglőben gyűlést tartottak az iparosok, amelyen körülbelül 180 ember vett részt, ugyanott a T. T. C. műkedvelői is próbán voltak, sőt a példás rendőrszolgálat következtében minden órában egy rendőrszolgálat is végigjárt azon az utcácskán, és e sok ember közül nem vett észre senki semmit. Ez, és az a körülmény, hogy a tettesnek okvetlenül kellett világosságot gyújtani, (mert máskülönben nem szerelhette volna fel a kerékpárt), arra enged következtetni, hogy nem egy személy, hanem több egyén hajtottá végre e vakmerő betörést. (s)

## Amnesztia a katonaszökevényeknek

Öfelsége a had- és tengerészeti miniszter előterjesztésére ukázt irt alá, hogy kegyelmet ad mindazoknak, akik a katonai büntető-törvénykönyv 44. §-ába ütköző cselekményt követtek el, vagyis azoknak, akik nem tettek eleget katonai kötelezettségüknek, akár úgy, hogy nem jelentkeztek sorozásra, akár úgy, hogy nem vonultak be katonai szolgálatra, ha legkésőbb 1926. január 1-ig önként jelentkeznek. Ugyancsak kegyelmet kapnak mindazok az altisztek, káplárok, közkatona és nem ukázzal kinevezett katonai személyek, akik önként távoztak, önként megszöktek vagy szövetkezve megszöktek csapattestektől, 1923. október 10-e után és a mai napig önként jelentkeztek, vagy 1926. január 1-ig jelentkeznek.

— **Lövészeti gyakorlat, amelynek egy hajó esett áldozatul.** Rómából jelentik: A La Maddalena sardiniai kikötőben november 18-án két torpedónaszád lögyakorlatot tartott. Az egyik torpedó beállítási hiba következtében tizenhárom méter helyett csak két méter mélységbe merült, és lövedékének felrobbanásával a másik tengeralattjárót elsüllyesztette. A legénységet sikerült megmenteni.

— **A Csendes Óceán vize előntött egy várost.** Mexicóból jelentik: Cihuatlaro kikötővárosból jelentés szerint a várost egy harmadik láb mélységű hullám előntötte. A víz-hullámot a Csendes Óceán tengerrengése vetette a városba. A kár és az emberéletben történt veszteségekről még nincsenek adatok.

## MIÉRT NINCS KÖZSÉGI VÁLASZTÁS A VOJVODINÁBAN?

### A radikálisok nemzeti szempontok miatt ellenzik a választásokat

Sok magyar és német lenne a képviselőtestületekben — Davidovics Ljuba a vojvodinai helyzetéről  
A Vojvodina juttatja pénzhez az üres államkasszát

A noviszádi demokratapárt vezetői, dr. Nikolics Brankó közjegyző, dr. Mátics Milán ügyvéd, dr. Szávics Mirko, a Narod főszerkesztője, továbbá dr. Setyerov Szilvákó bányászati képviselő tegnap Beográdba utaztak és felkeresték Davidovics Ljubát, a demokrata párt elnökét és közölték vele a Vojvodina lakosságának panaszait és kívánságait.

Először dr. Nikolics Brankó közjegyző hívta fel Davidovics Ljubát figyelmét arra, hogy a Vojvodinában még mindig nem tartották meg a községi választásokat. Az autonómia felfüggesztése következménye az a sok panasz, ami a vojvodinai községi tisztviselők ellen felmerül, ezért kérte Davidovicsot, vesse latba minden tekintélyét és befolyását, hogy a Vojvodinában, minél előbb megtartsák a községi választásokat.

Davidovics Ljuba erre kijelentette, hogy ő nagyon jól ismeri a vojvodinai viszonyokat és beszélt is már a községi választások megtartásának sürgős voltáról egy előkelő radikális politikussal. Ez azt mondta neki,

*hogy a Vojvodinában nemzeti szempontok miatt nem lehet megtartani a községi választásokat. A Vojvodina magyar és német lakossága ugyanis egészen biztosan csak magyarokat és németeket választana be a községi és kerületi tanácsokba és akkor a külföld látná, hogy mennyi magyar és német van a Vojvodinában.*

Davidovics Ljuba erre közölte az illető radikális képviselővel, hogy

*a külföld amúgy is ismeri a Vojvodina nemzetiségi statisztikáját és így*

*semmi különösebb következménnyel nem járna a külföldre nézve, ha a kerületi és községi képviselő testületekben számarányuk szerint joglalnának helyet a magyarok és németek.*

Davidovics Ljuba megígérte a kiküldötteknek, hogy a demokrata párt minden eszközzel küzdeni fog a parlamentben a vojvodinai községi választások megtartása érdekében.

Ezután arra kérték a demokrata párt vezérét, hason oda a parlamentben, hogy a Vojvodina igazságtalan megadóztatását szüntessék meg. Mátics Milán dr. ügyvéd megmutatta Davidovicsnak a Délbácska pénteki számának cikket arról, hogy a Vojvodina fizeti az állami egyenes adók egy harmadát. Setyerov Szilvákó dr. képviselő erre megjegyezte, hogy a Vojvodina azért fizet több adót az előirányzottnál, mert

*Sztojadinovic Milán pénzügyminiszter akkor, ha üres az államkassa, mindig utasítást ad vojvodinai közegeknek, hogy kiméltlenül hajtsanak be minél nagyobb összegeket. Miután most ismét üres az államkassa megint hasonló utasítást kaptak a vojvodinai pénzügyi hatóságok és ezért folyik most oly kiméltlenül a végrehajtás a Tisza mellékén.*

Davidovics Ljuba erre megjegyezte, hogy ennyi cinizmust még Sztojadinovic Milán pénzügyminiszterrel sem várt és megígérte a küldötteknek, hogy

*a szkupstina egyik legközelebbi ülésén szóvá fogja tenni a Vojvodinában uralkodó állapotokat.*

## Az angol külügyminiszter Locarnóról

London, nov. 21. Az angol parlamentben a locarnói szerződéssel kapcsolatos vitában számos fontos felszólalás történt:

Lord Cecil beszédében többek között kijelentette, hogy Németország teljes joggal mondhatja azt, hogy a locarnói szerződések tekintetében teljesítette kötelezettségeit és most azt kívánják, hogy a nekik tett ígéreteket teljesítsék. Meg vagyok győződve arról, — mondotta Lord Cecil — hogy a béke érdekében történő leszerelés feltétlen szükséges és hogy a mutakozó számos nehézséget le lehet küzdeni, ha az erre irányuló akarat osztatlanul fennáll.

Chamberlain külügyminiszter beszédében

kijelentette, hogy az az alapelv, amely a brit kormányt Locarnóban vezette, egyben vezérelni fogja a brit kormányt és annak képviselőit, valamennyi többi állammal való pénzügyi kapcsolat tekintetében is. Mi — folytatta a miniszter — a pacifikációs, kiengesztelődés és barátság politikáját követjük. Mindent el fogunk követni, hogy azoknak a félreértéseknek elkerülésére, amelyek esetleg közöttünk és más országok között fennforogni látszanak, megtaláljuk az utat és módot a barátságos megegyezésre. Ezt a nyilatkozatot Londonban sok helyütt úgy magyarázzák, mint a külügyminiszter jelentős, Oroszországhoz intézett gesztusát

## És még mindig fegyverkeznek...

A népszövetség december 3-án tárgyal a lefegyverzésről

Genf nov. 21. A népszövetség tanácsának bizottsága december 3-án Genfben Paul Boncourt elnöklésével ülést tart. Ennek a bizottságnak az a megbízatása, hogy tanulmányozza azoknak a kérdéseknek a körülményeit, amelyek a fegyverkezés korlátozására vonatkozó közgyűlési határozat vetett fel. Többek között a bizottság elvégzi a szükséges tanulmányokat azoknak a kérdéseknek megállapítására, amelyek a fegyverkezés korlátozásáról tartandó eset-

leges értekezlettel kapcsolatosan előzetes tanulmányozást kívánnak, és ebben a tárgyban konkrét javaslatot fog kidolgozni a tanács számára. Ezenkívül jelentést dolgoz ki a tanács számára abban a kérdésben, hogy milyen módosításokat alkalmazzanak annak a közgyűlési határozatnak végrehajtásán, amely a fegyver, lőszer és hadianyag gyártására vonatkozik. A bizottságban helyet foglal a népszövetség valamennyi tag-államának képviselője.

## Az olasz parlamentből kidobják az ellenzéket

Róma, nov. 21. Mialatt ma a kamarában az ügyvédi rendtartás reformjáról tanácskoztak, amelyen a kommunista képviselők is akadálytalanul megjelentek, a kamara folyosóján incidens történt. Cappa populári képviselő a folyosón Farinacchiva! szóváltásba került és amikor a büffébe ment, több fascista képviselő

szemrehányással halmozta el, megfenyegette és a kijáratához kísérte. Nem sokkal ezután Robino és Guarenti populári képviselő jelentek meg a folyosón. A fascista képviselők őket is nyomban körülverték rágalmozóknak minősítették és kiszorították a kamara épületéből.

\*

A MARCEDES-AUTÓ, A SZILSKINBUNDA ÉS A LEGSZEBB LAKOSZTÁLY...

# Egy noviszádi uriaszony kalandjai Beogradban

Hitelezői feljelentették és szökésre kényszerítették dr. Polit Vladiszlavát, Polit Deszancsics Mihály volt képviselő leányát — A beogradi állami közkórház igazgató-főorvosa sikkasztással vádolja — Széleskörű vizsgálatot vezettek be

## Polit Vladiszlava állítólag Romániába szökött

A Beogradban megjelenő „Politika“ tegnap száma „Polit Vladiszlava kalandjai“ címmel a noviszádi származású és itt is jól ismert urinőről a következő, fényképpel illusztrált és nagy feltűnést keltett tudósítást közli:

A háború utáni időkben egy rendkívüli ügyes nő kezdett Beograd társadalmi életében nagy szerepet játszani, aki hatalmas összeköttetései révén a legjobb társaságokban fordult meg, s azoknak hamarosan egyik legnépszerűbb alakja lett. Minden szerencsés tulajdonsággal fel volt ruházva, ami a nyilvános szerepléshez és a sikerhez szükséges: A teljesen emancipált nő elaszticitása, doktori diploma, egy kiváló és előkelő család neve és atyjának nagy nacionális érdemei. Neve:

### Polit Vladiszlava.

A berlini egyetem filozófiai fakultásának doktora, Polit Deszancsics Mihály doktor, a magyar országgyűlés volt tagjának és a vojvodinai szerb nemzeti mozgalom vezéralakjának leánya. Óriási, szinte hihetetlen energiával rendelkezett, aki a legműveltebb köröknek is egyik kimagasló alakja volt. Tevékenységet fejtett ki majdnem valamennyi kulturális és jótékonyági egyesületben, s olyan tényezővé nőtte ki magát, akivel mindenkinek számolnia kellett. Összeköttetést tartott fenn európai nevű politikusokkal, aktív miniszterekkel és diplomatákkal. Mindenki bizonyos hódolattal közeledett feléje, mert meg voltak győződve arról, hogy a legkulturáltabb szerb nővel szoritanak kezét. S valóban, sok tekintetben az is volt. *Kitógástalanul beszélt nyolc európai nyelvet.* Mindenhez értett és mindennel foglalkozott. A külföldi követések által rendezett teadélutánokon ő volt az, aki a külföldi diplomatákat a mi viszonyainkról informálta. Összeköttetésben állott több

## Az első feljelentés: sikkasztás

Egy beogradi orvos a feljelentő — „Befolyásos emberek“ vissza akarták vonatni a feljelentést

Néhány nappal ezelőtt dr. Jankovics Száva, a beogradi állami kórház főorvosa a beogradi városi bíróságnál feljelentést tett Polit Vladiszlava ellen, akit azzal vádolt meg, hogy *22.300 dinárt, amelyet megőrzés céljából adott át Polit Vladiszlavának, elsikkasztotta a filozófia doktornője.*

A följelentő sürgős intézkedést kért, mert úgy értesült, hogy Polit Vladiszlava Romániában lakó rokonaihoz akar menekülni. A bíróság megidézette a vádlottat, aki azonban nem volt hajlandó az idézésnek eleget tenni. A bíróság erre a rendőrséget kérte, hogy Politot állítsa elő. A beogradi rendőrség néhány nap múlva elő is állította, de a detektív mögött belépett a bíróság szobájába egy előkelő diplomata, aki garanciát vállalt a vádlott érdekében és kijelentette, hogy ő Jankovics orvossal már meg egyezett abban, hogy a feljelentést visszavonják. Polit Vladiszlava beismerte, hogy az összeget átvette, de a „köz érdekében“ kifejtett működése közben erről a „csekélyeségről“ megfeledkezett. Megígérte, hogy másnapra megtéríti a pénzt, s csak arra kért engedélyt, hogy az összeget a bankban felvehesse. Kérte a vizsgálóbíró, hogy ne indítson ellene eljárást, mert ez nemcsak a személyére, hanem atyja becsületes nevére is árnyékot vetne, hiszen nem lehet szó sikkasztásról, legfeljebb feledékenységéről. Joggal elvárja tehát, hogy előzetes tanusításnak vele szemben, aki egész életében csak szivességeket tett másnak. A bíró a kihallgatás után el is bocsájtotta a gyanúsítottat.

Másnap azután a megjelölt időpontban Polit Vladiszlava helyett egy hotelszolga lépett

európai világ lap redakciójával is. Egyideig, mint az angol és amerikai lapok keleti tudósítója szerepelt. *Az összes minisztériumok ajtóit állandóan nyitva voltak előtte.* Beleavatkozott sok befolyásos ember és állami funkcionárius nyilvános és magánéletébe is. Mindenben a kedvére jártak, mindent kieszaközölhetett és minden alkalommal atyja árnyéka toltta előre a nyilvános életben... Amit a legbefolyásosabb emberek nem tudtak kieszaközölni, neki az egy könnyed mozdulattal sikerült. Ha valakinek koncesszió kellett, hozzá fordult. Ha kijárásokról volt szó, ő intézte el. *Egyetlen szavára a legképtelenebb dolgok is sikerültek.* Két hónappal ezelőtt atyjának egy könyvét adta ki,

### „Hogyan töltöttem az életemet“

címmel. Az előszót ő írta. A poétikus hangulatú előszóban atyjának nacionális érdemeit dicsőítette és a könyvet Nincsis Momcsiló, Maximovics Bozsó és Trifkovic Marko minisztereknek ajánlotta.

Beogradban a legelegánsabb szállodában a legdrágább lakosztályt tartotta fenn magának. Állandóan Mercedes autón járt, amelyet egy egyenruhás soffőr vezetett. Sokan azok közül, akiknek ajtóit előtt álldogálni szoktak az emberek, néha órákhosszat ácsorogtak Polit Vladiszlava ajtója előtt...

*A nagystilű nőnek, aki előtt egész Beograd hajlongott, sötét folatok voltak a multjában, amelyre csak most derít fényt egy széleskörű vizsgálat.*

A folyton fölfelé ivelő, szédületes karriert aztán váratlanul ketté törte egy rendőri feljelentés...

## Hogy bucsuzott el Polit Vladiszlava Beogradtól?

Az előkelő nő, aki nemcsak a társadalmi érintkezésnek volt művésze, ismerte a Btk rendelkezéseit is és tisztában volt azzal, hogy közzöveletet fognak kibocsájtani ellene. Hogy ezt megelőzze, levélben jelentkezett a vizsgálóbírónál. A levélben ez állott:

„Igen tisztelt vizsgálóbíró Ur! Nagyon kérem, bocsásson meg, hogy nem tudtam ígéretemet betartani, s nem tudtam Önhöz feljönni. Bucsuzom Beogradtól és elmegyek valahova, ahol pénzt fogok felvenni. Kérem tehát, hogy néhány napig még türelemmel legyen. Ne keressenek, mert rövidesen jelentkezni fogok. Ha Ön tudná, milyen lelkifurdalást érek, hogy nem tettem eleget kötelességemnek. Borzasztó az élet brutalitása. A viszontlátásra: Üdvözl dr. Polit Vladiszlava.“

A vizsgálóbíró rögtön tisztában volt azzal, mit jelent ez a levél. Polit Vladiszlava átlépte az SHS királyság határát. De nemcsak a vizsgálóbíró volt az, aki így magyarázta ezt a levelet, mert nem ő volt az egyetlen, aki ezen a napon ilyen levelet kapott. Mielőtt az országot elhagyta volna, Polit Vladiszlava ugyanilyen levelet küldött mindazoknak, akiknek adója maradt. Legnagyobb számban beogradi

fakereskedők kaptak leveleket tőle, mert Polit Vladiszlava nemcsak a filozófiához értett, de gyakorlott volt a legkülönbözőbb árucikkek szállítási ügyleteiben is. Az összes beogradi fanagykereskedőknek, mint a román fakitermelő r. t. megbizottja mutatkozott be azzal, hogy a társaság élén dr. Vajda—Vojvod volt miniszterelnök és Popp Cs. István képviselő állanak. Ugylátszik, tényleg voltak bizonyos nexusai ezekkel az urakkal, mert sajátkezűleg irt levelekkel igazolta magát. A legnagyobb slágere azonban mégis egy akta volt, amely szerint a belügyminisztérium 2000 öl fa eladásával bízta meg száznegyven dináros ölenkénti alapon. Az aktát a belügyminiszter sajátkezűleg írta alá.

Polit Vladiszlava meg ennél is olcsóbb áron kínálta a tűzfát, s ezért majdnem az összes kereskedőktől megbizásokat kapott, természetesen nagyszegű előlegek mellett. A fakereskedők még ma is várják a fát, amely azonban sehogyansem akar megérkezni. Ha még továbbra is ilyen jákor türelemmel fogják várni, Beograd közönsége vajószínűleg fázni fog az idej télen...

## Bundaszerzés menekülés közben

A faüzleteken kívül a feljelentett nő más üzleteket is kötött, mert, mint emancipált nő azon az állásponton állott, hogy a filozófusnak semmiben sem szabad nélkülöznie. Mindent vásárolt és semmitsem fizetett. Első teendője az volt, hogy személyi hitelt nyitott minden nagyobb beogradi üzletben. Visszaéléseit rendkívüli intelligenciával és ravaszsággal követte el. Röviddel távozása előtt izgatottan lépett be egy beogradi konfekciós üzletbe, ahol így szólt a főnökhöz:

— *Ojelsége a királynő, audenciára hívott. Öt percen belül az udvarban kell lennem. Adjon hamar egy bundát. A legszebbet és a legdrágábbat. Holnap fizetem.*

A főnök természetesen szolgálatkészen tett eleget az előkelő vendék kívánságának, s a legdrágább és legszebb bundát személyesen segítette Polit Vladiszlava vállaira, akit a legjobb kivánságok kíséretében üzlete ajtójáig kísért. Polit Vladiszlavát azóta se látta. Helyette egy levél érkezett a főnök címére, a következő rövid tartalommal:

„*Ha azonnal letétbe helyez egy beogradi bankban nevemre tízezer dinárt, azonnal visszaküldöm a bundát. De intézkedjék sürgősen, mert különben a bunda elvész. Üdvözl dr. Polit Vladiszlava.“*

A becsapott kereskedő természetesen feljelentést tett a rendőrségen, ahol már ekkor a többi beogradi károsult is jelentkezett. Leginkább bankok igazgatói, szállodák tulajdonosai, kereskedők és soffőrök. A károsultak valamennyien diplomáciai beavatkozást követelnek, mert megvannak győződve arról, hogy ez a szoknyás filozófis önként sohasem fog visszatérni Beogradba.

## APOLLO NOVEMBER HÓ 23-24-én

Norma Talmadge óriási filmje

### Dráma a tengeren

nagy szenzáció! 7 felvonásban!

## BÁCSMEGYEI

### FÖLDBIROKOSOK FIGYELMÉBE!

### Jelzalog kölcsönöket

kedvező visszafizetési és kamatfeltételek mellett folyósít a

## KERESKEDELMI és IPARBANK R. T. NOVISADON

A kölcsönkérőknek telekkönyvi kivonatot és kataszteri birtokívet kell betérjeszteniük a kölcsönigénylés alkalmából. 2131-1-10

## — ODEON NOVEMBER HÓ 22-én —

### Az éjszaka királya

Luciano Albertini a főszerepben



### Mi lesz most?

A külpolitikában mindeztideig bölcs mérés-kletet tanúsított kormányunk, a külügyminiszter expozéi mindig azon a bizonyos középúton mozogtak, amelyről népies nyelven azt mondják, „hogy se füle se farka.” De most hirtelen és váratlanul olyan tünetek léptek fel, olyan események játszódtak le, amelyek komolyan fenyegetik Európa egyensúlyát. Nincs kizárva, hogy diplomáciai, sőt háborús konfliktusba keveredünk egy szomszéd állammal; hogy olyan események előtt állunk, amelyek illuzórisá teszik a népszövetséget, Locarnót és a többi csodabogarat. E héten tudnillik döntő fontosságú események játszódtak le Suboticán. A subotici városi tanács közgyűlést tartott és a főjegyző a következő feltűnést keltő határozati javaslatot terjesztette elő: „Subotica tiltakozik Ausztriának Németországhoz való csatlakozása ellen.” Ez egy olyan világraszóló esemény, amely fölött nem lehet egyszerűen átsiklani. Szinte borsódzik a hátam és minden hajszálam égnek áll, ha arra gondolok, hogy mi lesz most? Először is Hainisch köztársasági elnök fog vakaródnai, azután Hindenburg fog vakaródnai, a hágai konferencia, Lokarnó, az antant és a kisantant a fő, szomszéd, mellék, külső és belső államok és végül a nagykövetek tanácsa is „wird sich kratzen”. Hindenburg különben már tudomást szerezhetett Subotica megsemmisítő határozatáról, mert amikor Luther kancellár külön kihallgatáson jelent meg nála, hogy a további lépésekre vonatkozólag utasításokat kérjen, Hindenburg eisápadt és rezignáitan így válaszolt:

— Erre nem voltam elkészülve!

Ezen pedig nemis kell nagyon csodálkozni, mert Subotica váratlanul mint leküzdhetetlen akadály lépett fel a csatlakozás kérdésében. A diplomácia sincs berendezkedve az ilyen meglepetésekhez, mert egy antantbeli állammal még valahogyan ki lehet egyezni, de hogy pont a subotici „opcsinárok” fognak csinálni ilyen kalamajkát, ezt még álmunkban sem mertük elhinni.

A francia kormány természetesen óriási elégtétellel fogadta a subotici városi tanács határozatát és a köztársaság elnöke boldogan felkiáltott: „Hála néked mon dió” most már nyert ügyünk van. Végre „Szübotisza” is hozzánk csatlakozott. Azonnal elhívatta Blumot és így szólt hozzá:

— Mondja moszió Blüm, „kel ötrel?”

— Troá.

— Merszi bien. Hívja fel Szübotiszát telefonon és értesítse a polgármestert, hogy a becsületrend lovagjává avatom. Paroldonör mégis csak hazafiak ezek a magyarok.

— Pardón mősszió lő prezidan, Szübotisza Zsügoszláviában van, ez nem „ongroá”.

— Nem ongroá? Ez kár. Azt hittem, hogy ezt is „Orti” csinálta...

A diplomáciai viszony Subotica állásfoglalása miatt borzasztó feszült. Hindenburg érintkezésbe lépett Hainissal és külön memorandumban értesítette, hogy a csatlakozásról most már szó sem lehet. A német nacionalisták ultimátumot intéztek Hütlerhez, aki a bajor trónörökös közbelépésére Ludendorft nevezte ki a német hadsereg főparancsnokává. A háboru elkerülhetetlen.

A japán diplomácia Amerika ellen fordult, az uruguayi kormány pedig a riffkabilokkal kötött paktumot. A gaurizankári eszkimók deputációt menesztettek a Fokföldre és a dalái lama vérszövetségre lépett a honolului alkirályl, aki viszont a Montblank tetejére dirigálta tűzérhadosztályát, hogy megvédje Alaszkát a bramaputrai inváziótól. Csicserin Braziliába utazott és Horvát Cvetkó a beludzisztáni törzsfőnökkel tárgyal, mert nincs kizárva, hogy a Kanári szigeteken proklamálják a szovjet köztársaságot. Fenyves Ferenc Cincinatiba érkezett. A helyzet teljesen felborult. És mindezt Szubotica csinálta... K. A.

### 1925. November 22. Vasárnap

Római katolikus: *Cecilia*. Protestáns: *Cecilia*. Gör.-keleti: *Orezifor*. A nap kel reggel 7 óra 14 perckor, nyugszik 4 óra 18 perckor. A hold kel 12 óra 44 perckor, nyugszik 22 óra 56 perckor. Nemzeti Színház: d. u. 3 órakor: *Geisha*. este: *Marinka* a táncosnő. Apolló mozi: A tiz parancsolat. Labdarugás: d. u. fél 3 órakor: Bajnoki mérkőzés Radnicski—Juda Makkabi. (Kara-gyorgye pálya). Este 8 órakor: A rumai dalkör műkedvelő előadása a Slobodában.

### 1925. November 23. Hétfő

Római katolikus: *Kelemen*. Ödön. Protestáns: *Kelemen*. Görög keleti: *Orent*. A nap kel reggel 7 óra 15 perckor, nyugszik 4 óra 17 perckor. A hold kel 7 óra 35 perckor, nyugszik 10 óra 58 perckor. Nemzeti Színház: A vasgyáros. Apolló mozi: Dráma a tengeren.

**Időjárás:** (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban az időjárás hirtelen javulni fog. A szelek gyengék és délirányiak lesznek. A felhőzet délnyugatról északkelet felé fog ritkulni, de helyenként esők lesznek. A hőmérséklet emelkedni fog, miáltal a dér megszűnik.

— **Doktorrá avatás.** Hess Györgyöt Noviszádról a gráci egyetemen az egyetemes orvostudományok doktorává avatták.

— **Német predikáció az evangélikus templomban.** A helybeni evangélikus templomban ma vasárnap a szlovák istentisztelet után, fél 11 órai kezdettel, külön német istentisztelet lesz, melyen Schäfer Lajos sarajevo esperes mint vendég fog prédikálni. Az istentiszteleten a német evangélikus dalárda is közreműködik.

— **A beltéri katolikus kör táncestélye.** A beltéri katolikus kör szerdán, november 25-én este fél 9 órakor saját helyiségében műsoros táncestélyt rendez, amelyre a kör tagjait ezuton hívja meg a rendezőség. Belépőjegy személyenként 15 dinár. A műsor a következő: 1. Lortzing Gusztáv: „A fegyverkovács” nyitány, előadja a „Jeunesse Bohemes” zenekar. Vezényli: Szkcicsák Károly. 2. Az utolsó szó. Egyfelvonásos vigjáték. Előadják: Pekló Olga és Vig Bözsi. 3. Melodráma: „Petőfi a Hortobágyon”. Szavalja: Horváth Böske. Kísérik hegedűn Hess Médi, zongorán Vig Bözsi. 4. A francia lecke. Egyfelvonásos vigjáték. Előadják: Szegedi Ilonka és Szkcicsák Károly. 5. Rieding: Concertino. Előadják: hegedűn Hess Médi, zongorán kíséri Ádám Gizi. 6. Megjött a papa. Előadják: Lehel Aranka, Paszt Ernő, Ádám Juci és Fehér György.

— **A tisztviselők műsoros táncmulatságát rendeznek.** A báli szezon egyik legnívósabb mulatságát az idén az első között rendezi meg a bank, biztosítási és kereskedelmi vállalatok tisztviselőinek egyesülete. A műsoros táncestélyt december 5-én rendezik meg és azon csak meghívottak vehetnek részt. A táncot kitűnően összeválogatott műsor előzi meg, amelynek keretében a tisztviselők husztagu zenekara is bemutatkozik. A műsoros táncmulatság meghívóit már szétküldték.

— **Noviszad város adománya az újságírók nyugdíjgyesületének.** A Jugoszláv Újságírók Egyesület most szervezi meg nyugdíjalapját. A szövetség novisadi szekciója kérvénnyel fordult a városi tanácshoz, hogy a jövő évi költségvetésben nagyobb összeget biztosítson az újságírók nyugdíjalapja javára. A városi tanács tegnapi ülésén 10.000 dinárt szavazott meg e célra, amit természetesen előbb a kibővített tanácsnak is jóvá kell hagyni. A városi tanács ezenkívül 1500 dinárt Hranilovics Jován emlékműve részére is megszavazott.

### A nap humora

— Mit bőszi? Látod, mikor az apám ver, én meg se mukkanok.

— Könnyü neked. Az én apám dobos egy jazz-band-ben.

A férj részegen megy haza. A felesége büntetésből megakarja ijeszteni és egy lepedőt borítva magára toppan a férje elé:

— Ki vagy? — kérdi a férj.

— Szellem.

— Hóla Istennek. Azt hittem, hogy a feleségem.

— **A novisadi bank- biztosítási, kereskedelmi és iparvállalati tisztviselők egyesülete** szombaton, december 5-én a „Sloboda” szálloda disztermében elite műsoros táncestélyt rendez. Kezdeté este 9 órakor Beléptidjék: 50, 30 és 20 dinár; balkon 20, páholy 200 dinár. Belépés csak meghívó ellenében. Jegyek kaphatók elővételben a Lipkovic trafikban és a mulatság estjén a pénztárnál.

— **Tudja-e mi a törv. védett Winga Bonbon?**

„Falu harang nélkül”. A híres rumai német dal- és zeneegylet ma vasárnap este 8 órakor Novisadon a Sloboda szálló nagytermében a „Falu harang nélkül” című 3 felvonású nagyhatású operettet adja elő karmestere Paulus Rezső tanár, személyes vezetése alatt. A darab Pásztor Árpád gyönyörű legendája után készült, remek zenéjét Künneke Ede kiváló zeneszerző szerette. Az előadás iránt városunkban igen nagy érdeklődés nyilvánul, nagy számú beléptijegy már elővételben elkel s így a derék rumai műkedvelők, miként más városokban ugy nálunk is, bizton számíthatnak telt házra. A tegnap érkezett művészi kiállítású díszletekből ítélve, a rendezőség költséget nem kimélve mindent elkövetett, hogy a darab nagy hatását, annak külső kiállításával is emelje. Műsor után tánc következik. A közönség kényelmére jegyek vasárnap délután már 3 órától kezdve a pénztárnál a Sloboda nagytermében kaphatók. A helyárak a következők: Páholy 200—, Zártszék 50—, I. hely 40—, II. hely 30—, III. hely 20—, erkélyülés 30—, állóhely 10— dinár.

— **„Winga” a világ legjobb Csokoládé crem Bonbonja!**

— **Elsülyedt egy oceánjáró 200 utassal.** Newyorkból jelentik: Isle De Paix oceánjáró gőzös, amely kétszáz utassal és nagy áru-rakománnyal Hawaiba igyekezett, kevéssel a kikötő előtt elsülyedt. A hajó utasai mind odavesztek és a személyzet közül is csak egy fűtő és két matróz menekült meg.

— **A francia arzenál égése.** Toulonból jelentik: Toulonban a tüzet csak tegnap tudták eloltani. A kár teljes összegében 60 millió frank.

— **Nem találták meg az elsülyedt angol buvárnaszádót** Londonból jelentik: A Reiter iroda jelentése szerint Kraft Ottó az ismert német buvár, tegnap este azon a helyen ahol az elsülyedt buvárnaszád roncsait gyanítják, a vízbe merült, és 230 lábnyi mélységben a tenger jó részét átkutatta. A naszádót nem sikerült felfedeznie.

— **Kérjen tehát mindenhol csakis „Winga” Bonbont!!!**

— **Elmebajos gyermekrontó.** A novisadi rendőrség ez év októberében letartóztatta Nyiri Dávid péket, mert erkölcsstelen merényletet akart elkövetni két 12 éves kisleány ellen. A vádtanács tegnap jóváhagyta az ellene elrendelt vizsgálati fogságot. Nyirit a fogházban megvizsgálták az orvosok és ama véleményüket juttatták kifejezésre, hogy elmebajos. Valószínű, hogy Nyirit megfigyelés céljából a stenyeváci elmeógyógyintézetbe szállítják.

— **A Beltéri Kath. Kör** f. hó 25-én, szerdán este műsoros táncestélyt rendez, melyre a kör tagjait ezuton hívja meg a Rendezőség.

**APOLLO november hó 22-én TIZ PARANC SOLAT MEG CSAK MA!**

## A legjobb módszer

a haj egészségét megóvni, a kellemetlen korpaképződést megakadályozni és ezáltal a haj növekedését fejleszteni, ha a fejet a világhírű „Sampon a fekete fejjel” elnevezésű samponnal rendszeresen mossák. Ez a millió esetben bevált gyártmány a legjobb nyersanyagok felhasználásával a legkényesebben van elkészítve és a hajnak fényt és dús teltséget kölcsönöz. Bevásárlásánál fordítson figyelmet a „Fekete fej” védjegyre. Kapható az összes gyógyszer-tárakban, drogériákban, illatszertárakban. Készítője: Hans Schwarzkopf, Berlin—Dahlem.



— **Novisadi nyugdíjasok figyelmébe.** Kérjük a Nyugdíjas Szövetség összes tagjait, hogy fontos megbeszélés céljából minél számosabban jelenjenek meg 24-én kedden délután fél 5 órakor a Maros-féle vendéglő külön termébe. Elnökség.

**Meglepetés éri a hölgyeket és az urakat is, ha megtekintik ma a novisadi „harisnyakirály” Klein Jenő kirakatjait, Jevrejska 13. Téli újdonságok. Reklámárak.**

— **Elsőrendű tűzifák,** legjobb porosz szalon köszén és gázkosz házhoz szállítva, legolcsóbban kapható Schwarz Testvéreknél Novisad, Haltér 11. sz. 1—0 2018.

— **A díjazott céllövész-verseny eredménye.** A novisadi céllövész egyesület legutóbbi díjjal egybekötött versenyén a következő eredményeket érték el. Körlömenet, 1. díj: Jonitz István. Mélylövészet: 1. díj: Jonitz István 2. díj: Bogdanovics Zsivorád, 3. díj: Cervész Antal.

— **Minden asztalosnak,** a saját érdekében kell megtekintenie a legjobban szortírozott és válogatott **deszkaraktárt** Lisics Gyura faterlepen, Temerini ut, a kanálison tul.

— **Elfogott zsebtolvaj.** Egy honappal ezelőtt egy Vasut-utcai vendéglőben eltűnt Payer Dénes gyógyszerész aranyórája. Pénteken este egy detektív éppen akkor fogta el Keij Antalt, amikor egy aranyórát akart eladni. Az órában felismerték Payer Dénes óráját, a tolvajt pedig letartóztatták.

(x) **Tűzifa, szén, koks** legolcsóbb Keller faterlepen, Strand ut. Telefon 417.

— **Anyakönyvi kimutatás.** Folyó évi november hó 15. napjától folyó évi november hó 22. napjáig. Születés bejelentett összesen: 14 (tizennégy) gyermek és pedig: 6 (hat) fiú és 3 (nyolc) leány. Házasság kötött összesen: 8 (nyolc) pár és pedig: Schlemender András, közműves és öz. Téringer Péterné, Szmederevác Koszta, kereskedő, (Zemun) és Szabljár Ivánka (Novisad), Sztojsics Petár, földmivelő és öz. Petojevics Jovanné Zóra, Brzak Száva, földmivelő (Novisad) és Szlepcsep Draginya (Begecs), Szkandarszki Milos, szabó (Zsabalj), és Obrádovics Darinka (Novisad), Milics Szlavolyub, mészáros (D. Kovily) és Gavrilovics Milica (Novisad), Vukovojác Ilija, kereskedő és Brzak Vidoszava, Gertner Albert, raktáros és Koleszár Olga. Elhalt bejelentett összesen: 3 (nyolc) egyén és pedig: Cvejics Gyóka, napszamos 35 éves, Popadics Jovan, 1 hónapos, Földesdi János, napszamos, 70 éves, Létics Milánka, 6 hónapos, Nikolics Tonka, háztartás 60 éves Kolárov Jóca, napszamos, 38 éves, (Gornji Kovily), Milics Vászta, ács, 52 éves, (Csurug). öz. Tapavica Rádoné szül. Marokvasics Ljuba, háztartás, 75 éves.

— **Libatolvaj.** A Csurogon állomásozó csendőrség tegnap beszállította a novisadi ügyészség fogházába Pusko Ferenc csurogi földmivest, mert november 18-án husz libát lopott Matuska Mátyás csurogi szállásáról.

— **Szülés a villamoson.** Budapestről jelemtik: Szombatn reggel az Üllői ut és a József körút sarkán az egyik hatos villamoskocsin egy fiatal asszonyt találtak eszméletlen állapotban. A kocsiban tartózkodó asszonyok azonnal segítségére siettek a fiatal asszonynak, aki néhány perc múlva, egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. Azonnal értesítették a mentőket, akik a telefonértesítéstől számított három percen belül a helyszínre érkeztek és az anyát gyermekével együtt a Rókus kórházba szállították. Az asszonyt Tóth Jánosnének hívják és egy budapesti államrendőrnek a felesége. A pótkocsin szolgálatot teljesítő kalauz a mentőorvosnak kijelentette hogy vállalja a kisfiu keresztapását.

— **Kosárfonó Szövetkezet Martonoson.** A legkiválóbb kosárfonó szövetkezetek egyike ismét talpra állt. A háboru utáni nehéz viszonyok tették lehetetlenné működését a martonosi kosárfonó szövetkezetnek, amely csak gyümölcs és fedőszállítókosarakból évente egy milliónyinál többet gyártott. Modern gépekkel van felszerelve s így a legdiszesebb szoba- és kerti butorokat, valamint minden szakmájába vágó tárgyat tud előállítani. Aki szükségletét direkt tőlük szerzi be a közvetítő kikerülésével, a legolcsóbb beszerzési forrásra talál.

(x) **Legkisebb asztalos is** eredményel versenyezhet Konkurenciájával ha a műhelye nincsen is gépekkel berendezve, abban az esetben, ha a **deszkát és más építő anyagot** Szerb Kereskedelmi Bank faterlepen (Temerini ut a Schulc malom meljett) vásárolja ahol, legmodernebb famegmunkáló gépek állnak rendelkezésre legminimálisabb oradíj mellett. 2302 1-2

(x) **Novisadi Városi Jódos Gyógyfürdő R. T.** 1925. december hó 1-től 1926. február hó végéig fürdőmesterképző kurzust tart. Férfiak és nők jelentkezzenek a gyógyfürdő irodájában, ahol a feltételek megtudhatók.

— **Változás a kamenicai helyihajó menetrendjében.** Az S. H. S hajózási szindikátus Novisad—Kamenica között közlekedő helyihajójának menetrendje november 15.-től kezdve a következő: Kamenicáról indul 5.45, 7.15, 10, 11.30, 14, 16 és 18 órakor Novisad-ról indul 6.30, 9, 11, 13, 15, 17 és 19 órakor.

### Pléh sparherdek, dobkályhák

nagy raktár, vaskereskedők részére legolcsóbban szállít

### CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željiznička ul. 38.

## SPORT

### Ma délután Radnicski—Juda Makkabi

Karagyogye pálya. Bíró: Simovics

A mérkőzés tulajdonképpen elkönyveltnek látszik a Radnicski javára. A futballban azonban nincsenek előre elkönyvelt mérkőzések, de a két csapat között különben sincs olyan nagy tudásbeli különbség, amely a mérkőzés kimenetelét már előre eldöntené. A Radnicski jobb, de kiforrott stílust mult vasárnap az sem mutatott. Az ilyen játékmódot pedig egy-két nem várt sebesülés, vagy pillanatnyi formahanyatlás szeszélyesen befolyásolhatja. Áll ez különösen a munkások csatársorára, amely bár tömör és megbízható védelem áll mögötte, nem üti meg azt a mértéket, amelyet ez a jó védelem megérdemelve.

A Makkabiban is a védelem áll jobban, ha a halvesort a szigoruan vett védelemhez számítjuk. Ennek a jó halvesornak sok munkája lesz ma délután, mert a közvetlen védelem és a csatársor egyaránt benne látja legfőbb reménységét. Minimális gólarányu Radnicski győzelmet várunk.

**A válogatott keret.** A kerület pénteki ülésén elhatározta, hogy a Beograd elleni városi válogatott csapat kiszemelt játékosait egyleteik utján eltiltja a 29-én esetleg lejátszásra kerülő barátságos mérkőzésen való szerepléstől. A válogatásra kiszemelt játékosok a következők: Kovracsek, Peikert, Ilija, Alexi, Schäffer, Lenci, Bertók (NAK), Kricskov, Zsivics, Sevics (OSKV), Abt, Grünenberg I., II., Mandics (Radnicski), Fleischer, Kacaf (Makkabi). A válogatott keret játékosainak 29-én való szerepeltesére a kerületnek külön engedélyt kell ki-kérni.

**Csajági vezeti a Beograd—Novisad válogatott mérkőzést.** A kerület pénteki határozata értelmében Csajágit kéri fel a december 1-én lejátszásra kerülő Beograd—Novisad válogatott mérkőzés levezetésére. Ez az elhatározás helyes, mert Csajági bírói tudása és gyakorlata kifogástalan. Az utóbbi időben bi-

raskodása kapcsán előfordult botrányokat nem ő, hanem a közönség fejelemtelensége idézte elő. Csajági bíraskodását Novisadon eddig minden alkalommal a legnagyobb meglegedés kísérte.

**A mai mérkőzést Simovics vezeti.** A beogradi szövetség elmulasztott bírói kijelölni a mérkőzésre, mire a két csapat közös megegyezéssel Simovicsot kérte fel a mérkőzés levezetésére. Az előmérkőzésen Fehér bíraskodik.

**Felkérletnek a következő NAK játékosok,** hogy ma délután fél 2 órakor a NAK pályán megjelenjenek: Dussing, Varga, Pelikán, Heitzmann, Weiss, Heterle, Bóros, Majoros, Neuwirt, Sazo Mitrovics, Georgijevics, Greuling.

**A Radnicski intézője** felkéri az alább kijelölt pénztárosokat és rendezőket, hogy legygykor a Karagyogye sporttelepen jelenkezzenek: Todorovics, Rotna, Ferenci, Trenkem, Stein, Krmics, Böszörményi, Schindler Antal. A tartalék csapat játékosai negyed egykor, az első csapaté fél kettőkor legygenek a pályán.

**A tepliciek Beogradban.** Tegnap délután a Jugoszlavia 5:4 arányban legyőzte a teplicieket, akik az első félidőben 4:1 arányban vezettek.



Nov. 21	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.185	—	—	177.25
Zürich	—	1089.—	1089.25	1928.—
Newyork	518.75	56.45	56.42	—
London	25.135	273.60	273.40	484.50
Páris	20.40	225.—	225.—	391.—
Milano	20.75	225.—	226.75	400.—
Prága	15.375	167.50	167.40	296.25
Berlin	123.65	1343.—	1344.—	—
Budapest	72.75	791.—	—	—
Brüsszel	23.60	256.50	—	453.—
Bécs	73.12	795.—	795.75	—
Bukarest	2.35	26.255	224.50	45.75
Amsterdam	208.65	—	2270.—	4023.—
Szófia	377.50	—	—	—
Krisztianja	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

### Beogradi tőzsde

1925 november 21, 5 óra

Bécs . . . . .	795.—	Prága . . . . .	167.50
Páris . . . . .	225.—	Zürich . . . . .	1089.—
Milano . . . . .	225.—	London . . . . .	273.60
Newyork . . . . .	56.45	Budapest . . . . .	—

Irányzat: üzlet kötés nélkül

### Zagrebi tőzsde

1925 november 21, 5 óra

Bécs . . . . .	795.75	Prága . . . . .	167.40
Páris . . . . .	225.—	Zürich . . . . .	1089.25
Milano . . . . .	226.75	London . . . . .	273.40
Newyork . . . . .	56.42	Budapest . . . . .	—

Irányzat: mind áru, csendes

### Chicago terménytőzsde

1925 november 21, 10 óra

December	161.5/8	December	74.1/8
május 1926 . . . . .	157.7/8	május 1926 . . . . .	79.1/8
Julius . . . . .	140.50	Julius . . . . .	80.25

Irányzat: buza, tengeri szilárd (AVALA)

## FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben Uj női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

**Nyilt-tér\*)**

**Nyilatkozat**

Értesitem i. t. novisadi üzletfeleimet, hogy a Kralja Petra 9. szám alatt fennállott drogériát, miután a súlyos gazdasági viszonyok közepette tovább fenntartani nem tudtam, kénytelen voltam likvidálni. Ugyanakkor, amikor vásárlóimnak támogatásukért köszönetet mondok, kötelességszerűen kijelentem, hogy azok a hírek, mintha az üzlet felszámolása körül bármilyen differenciáim támadtak volna Strajić Svetozar urral, a „Soa” drogéria tulajdonosával, egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak, s nem egyebek légből kapott koholmányánál. Ezzel szemben az az igazság, hogy Sztrajć ur drogériám likvidálása idején a legmesszebbmenő előzékenység és kollégialitást tanúsította velem szemben, s ő volt az, aki a legnehezebb viszonyok közepette, akkor, amikor kénytelen voltam fizetésképtelenséget jelenteni, mellém állott jóhiteltem. Hálával tartozom fiatal kollégáimnak, akivel minden, ezzel ellenkező hircacára sikerült a likvidálást mindkettőnk megelégedésére végrehajtani.

Klein Oszkár

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

**Saját termésű**

**BOR**

literenkint **10.— Dinárért** kapható  
**Kamenička u. 16. sz. alatt.**

Egy ljókarban levő

**ZONGORA**

jutányos áron **eladó.** Bővebbet Magyar u. 56.

**MEGHIVÓ**

A **KATH. OLVASÓ- és GAZDAKÖR** f. hó 22-én vasárnap este 8 órakor (Epres-  
ulica 18. szám alatt) saját helyiségében

**Kabaréval és tánccal egybekötött  
KATALIN ESTÉLYT**

rendez, melyre a Kör tagjait és azok vendégeit tisztelettel meghívja a **Rendezőség**  
Számozott jegyek elővételben kaphatók.

**Ha kiadó lakása van,**

jelentse be nálunk és mi díjmentesen azonnal kiadjuk, Parnogmlina ulica 10. (Az udvarban.)

**Fotivec Antal „Napredak”  
kalapgyárának lerakata, Kr. Petra 19.**

Legnagyobb választék női kalapokban. Legszébb színek, posztóból készült párisi minták, díszítve 140—200 din. Elsőrendű velour kalapok 300—350 din. Állandóan nagy választék.

**Legolcsóbb árak. — Saját érdekében okvetlenül keressen fel.**

**Ha állásra van szüksége,**

forduljon „Jugokommercia” állasközvetítőhöz, Parnogmlina ulica 10.

*Akik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz trg Ostobodjenja 3.*

818-0

Három kétszobás és egy háromszobás lakásból álló

**sarokház**

a belvárosban rendkívül olcsón eladó  
2282 Cim a kiadóhivatalban 1—0

**Üzletmegnyitás!**

2320—3x

Alulírott értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Ljubljanska (Szent István) ucca 16. szám alatti

**Pántó-féle vendéglőt**

átvettem, a melléte levő fűszerüzletet újból megnyitottam és a saját nevem alatt tovább vezetem. Elsőrendű borok és hideg ételek naponta kaphatók. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem és vagyok kiváló tisztelettel **Özv. Pántó-né,** tulajdonos

**Eladó**

egy fedeles hintó, egy nehéz és egy könnyű teherkocsi, valamint egy könnyű **Stajer.** Bővebbet:

**BRANIMIR MIJATOVIĆ**

festékkereskedő, Novisad, Kralja Petra ulica 7.  
2286—3x

**Biztosjövedelem!**

Egy jól szortírozott

**előnyomda**

legújabb mintákkal, elköltözés miatt olcsón eladó  
**Özv. Schumakovics Istvánné**  
Novisad, Grobljanska ulica 42. szám 2311—3x

**50—100 dinár jutalékot fizetünk**

Önnek, ha 1 és 2 szoba-konyhás kiadó lakás-cimeket közöl velünk — Parnogmlina ulica 10.

**Eladó telek**

a Ljubljanska ulica 26. szám alatt 15 méteres utcai fronttal. Közelebbit:

**A Kereskedelmi és Iparbanknál**

Kralja Alexandra ulica 14.  
2326—1—3

**Garantált tiszta fehér**

**kősó**

és finoman őrölt kősó, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

**Gausz János, Novisad**

Futoški put 66. Telefon interurban 534.

**Zongorák**

és

**Pianinok**



elsőrangú gyártmány nagy választékban

**Truppel Bélánál**

-o- hangszer készítő -o-

Novisad, Dunavska ulica 17.  
Željeznička ulica 31. szám.

Nagy raktár mindenféle hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyszintén bel- és külföldi quinttiszta hurokban  
Eladás nagyban és kicsinyben.

**JAVÍTÁSOKAT ÉS HANGOLÁSOKAT ELVÁLLAL**

**Lawn tennis rakettek eladása és rakett javítás.**

**Biztosítási kötvény tulajdonosok!**

Valamennyi biztosítási kötvény tulajdonosoknak, akik valamely magyar, osztrák és német biztosító társulatnál biztosítást kötöttek, valamint azoknak, akik a Guardian (Newyork) és Star (London) biztosító társaságnál biztosították magukat, alkalom adódik, hogy biztosításukat rendbehozzák. Az érdekeltek forduljanak **Herpich András** biztosítási főellenőrhez Novisad, Save Vukovića ulica 20. A kötvényeket hozzák magukkal.  
2319—1—2

**Saját termésű**

**BOR**

literenkint **10.— Dinárért** kapható.  
**Szekeres Sándor, Darányi-telep 64., Gyepsor.**



**Szép és olcsó**

**Karácsonyi**

ajándékok

kaphatók

**Ertl Bálint**

ékszerész és órásnál Novi Sad, Kralja Petra u. 30.

**2 fiatal**

**selyem pincs eladó.**

Megtekinthető folyó hó 23-án, hétfőn  
**Slovačka u. 6. szám alatt.**  
2352—1—2

**2 szoba és fészereből álló**

**Barak ház**

szétszedhető, olcsón **eladó.** Cim: **Cara Dusana ulica 50. szám.** Érdeklődni lehet d. e. 12—2-ig ugyanott.  
2329—1—2

**Győződjék meg mindenki, hogy a  
Ljubljana hazai gyártmányu**

**CIPŐ**

jó, tartós és olcsó!



**Ljubljansko Stovarište obuće  
Filijala Novi Sad,**

Vilsonov trg 2.

4-es számú Schnabel-féle használt, de kintűnő karban levő

**Wertheim kassa**

jutányos áron eladó.

Cim: **A „Bácsmegyei Napló”** novisadi kiadóhivatalában, Vilsonov trg 7.



## Ezen sikerek

mindenkinek, tehát **önnek is**, a legjobb utbaigazítást adják, hogy **hol** kell az osztálysorsjegyét beszereznie!

**Csak az utóbbi 5 nap alatt** ismét a következő nyereményeket érték el a mi ügyfeleink, **kizárólag nálunk vásárolt sorsjegyekkel:**

400.000 D-t	az 55.591 sz. 2 feles sorsjeggyel
300.000	" a 24.744 " " " "
80.000	" az 51.412 " " " "
60.000	" a 97.646 " " " "
40.000	" az 50.942 " " " "
30.000	" a 69.950 " " " "

A korábbi sorsjátékoknál **rövid néhány hónapon belül** a nálunk vásárolt sorsjegyek a következő nyereményeket érték el:

500.000	dinárt a 23.990 sz. sorsjegy	} kivétel nélkül egész sorsjegyek!
250.000	" a 82.394 " " "	
200.000	" a 91.787 " " "	
200.000	" a 78.013 " " "	
100.000	" a 61.642 " " "	
100.000	" a 91.792 " " "	
60.000	" a 22.752 " " "	
60.000	" a 60.343 " " "	
50.000	" a 16.388 " " "	

**A főnyeremények** így nálunk nem kivételek, hanem **ugyszólván napirenden vannak**

Az új, XI-ik Állami Osztálysorsjáték I. osztályu huzása közvetlen újév után, vagyis

**január hó 4. és 5-én**

fog megtartatni 150.000 sorsjegyre 75.000 nyeresimény és 6 nagy jutalom esik, tehát minden második sorsjegynek nyerni kell

Megrendeléseket elfogad az Állami Osztálysorsjáték meghatalmazott főáruhája:

**Bankovno komanditno društvo**

**A. Rein i Drug, Zagreb**

Gajeva ulica 8. — Trg I. 15.

Pontosan itt levágandó és legkésőbb január hó 2-ig beküldendő

**I. osztályu huzás január hó 4-én és 5-én**

A XI-ik Állami Osztálysorsjáték I. osztályu huzására megrendelek ezennel Önöknél

drb. egész sorsjegyet à Din. 80.—

" fél " " " 40.—

Ezen sorsjegyek hivatalos árát, azaz összesen

**dinárt**

a mai napon elküldöttem pósta útján

azonnal be fogom befizetési lappal küldeni, mihelyt a sorsjegyeket átveszem

Minden huzás után kérem a hivatalos nyeresiményjegyzéket címemre pontosan megküldeni

Név: .....

Lakhely: .....

Pontos cím: .....

Levelezést: ..... nyelven kérem (Pontosan és olvashatóan kitölteni)

**Az egymillió dináros főnyeresiményt a 5853 sz. sorsjegy nyerte el, amelyet nálunk vásároltak**

## 4 EZER DINÁR EGY HÁLÓSZOBA

mely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény egy toalettből masszív keményfából, a legjobb kidolgozásban finom valódi réz butoryasalással csiszolt tükörrel és üvegekkel.

**KRAUSZ EDE** butorhereskedés **NOVISAD** Kralja Alexandra 20.

**Főhercegi uradalomból származó garantált eckendorfi takarmány-répmagot 50 kilogrammos leplombált zsákokban**

kilogrammonként ab Subotica 20.— dinár ajánlunk januári szállításra. — Megrendeléseket **december 15-ig** megbizásból elfogad:

**A MUNKA** kiscgazda hetilap kiadóhivatala, Subotica, Knjaza Mihajla ul. 2. (Gazdakör épülete.) 2336-1-2

## Arverés.

Tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy 1925. november 24-én délelött 9 órakor a novisadi pályaudvaron

**nyilvános árverés útján**

eladjuk a következő tárgyakat: Szénsav ereszték, kátrány (1280 kg.), különféle vasárak, cinkfehér, szappan, papíráru, hordók, ruhák, csövek stb.

**M. Bajzar**

2318-1-2

az állomásfőnök helyett.

## Egyetlen, legtökéletesebb soffőriskola

a **Pesenjanski-féle**, Novi Sad, Madjarska 53. Praktikus és teoretikus előadások különféle típusu automobilokkal.

Beiratkozás minden nap.

2108-1-12

## KERESEK

mielőbbi belépésre a **tejgazdaság minden ágában jártas** házaspárt. Jelentkezni lehet Futaki-utca 50. szám alatt. 2347-1

## Kereskedők és iparosok figyelmébe!

Az Elite butorgyár bérbé adja az összes helyiségeit, melyek rendkívül alkalmasak raktárnak vagy műhelynek. — Szükség esetén kisebb helyiségekre is elválasztható.

**Bővebbet: ELITE butorgyár Novisad, Kis Liman.**

## Gyárosok, kereskedők, ügynökségek figyelmébe!

**Utlevél láttamoztatást** és beszerzést az összes követségeknél elvállal. Napi futárszolgálat. Elvállal a legolcsóbban levelek és csomagok átadását és átvételét, valamint bármely megbizást Beogradban. — Uti felvilágosítással, valamint beutazási, tartózkodási engedélyek ügyében díjmentesen ad felvilágosítást. — Vidéki megbizásokat gyorsan és pontosan elintézt

Vojvodjanska Trgovačka Agencija, Novi Sad, Kralja Petra ul. 29.

## Urak figyelmébe!

**Őszi ruha szükségletének beszerzése** ne okozzon Önnek gondot, mert minden rendelését olcsón és pontosan, divatlap szerint a legkényesebb igényeket is kielégítően készít

**Fehér Pál angol uriszabó,**

Kralja Petra ul. 30. I. emelet, jobbra.

Kérem meggyőződni és szives pártfogását!

## FEHÉR ISTVÁN

uri és női divat cipész

Novisad, Kralja Petra 30. sz. I. emelet

Készít mérték után

a legújabb divatlap szerint férfi varrott, szegelt és női galanterie cipőket elsőrangú kivitelben, jutányos áron. — Javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. — Elsőosztályu munkásokat állandó munkára, 2 tanoncot kosztal vagy fizetéssel felveszek.

# A DÉLBÁCSKA VASÁRNAPI MELLEKLETE

FEKETE LAJOS VERSEIBŐL:

## Álmomban Emlék-városban jártam...

Álmomban Emlék-városban jártam,  
vig, tarka-barka kedvvel volt kövezve az  
az idegen, szokatlan járdán a lábam  
egy járt vigyázva, mint aki filosba tévedt.

A fák mind sudarak és jegenyék voltak;  
a virágok mind világosak és lilák.  
Nem volt temető a városban és holtak  
nem rémitgettek élő kedveket.

Egy nagy bazárba tévedtem. — Azt mondták  
de nem láttam se papot, se oltárt,  
és kábitó tömjén — illatban uszott a csarnok  
s a hívők fújtak valami fűrcsa szoltárt.

Nők és férfiak ültek nehéz pamlogon, törökös  
szép barnák, mámorosak és fiatalok.  
Előttük cifra csecse-becsék s mindeniken e  
egyre kinálták, — kérdezték, mit akarok.

Mint valami hús rengetegben, úgy eltévedtem,  
az ezerarcú álmok kis játéka között;  
s én vettem egy játékot: mit gazdagon  
s akitől vettem csókos volt, karcsu és fiatal.

De volt egy alkum a vásárlásnál, hogy fel  
a kis csomagot, amíg rá nem leheltem,  
mert himes játék; de én felbontottam. És  
piros márványból törött szívemet leltem...

### Naiv kérdés

- Mennyi idős a baba?
- Hat hónapos.
- Ez a legkisebb gyerekük?

## Gyilkosság

Irta: KIBÉDI SÁNDOR

A feneketlen, őszi sárban, tarlott mező-  
kőn, göröngyös kukoricaföldeken baktatott előre  
a lengyel légió harmadik százada. Peiyhedző  
állu, fiatal legénykéek serege, legtöbbjük az is-  
kolapadokból szökött meg katonának. Akkor  
még a világháború második hónapjában, égő  
volt a lelkesedés, lobogó, tüzes elképzelések  
borították lángba könnyen gyuladó lelkünket,  
dicső hadi tettekről, diadalmas csatákról, ki-  
tüntetésekről ábrándoztunk — és lefeküdtünk  
a galíciai sárba, az orosz gépfegyverek elé,  
lövöldözni a muzsikokat, akik ugyanolyan hév-  
vel lövöldöztek reánk vissza. Akkor... termé-  
szetes volt...

A kapitány, akinél a kis galíciai falu  
korcsmájában felvételre jelentkeztem, szúrósan  
végignézett:

- Lőni tudsz-e?
- Azt hiszem, tudok.
- Hozzatok egy fegyvert — intett a ka-  
pitány az egyik legionistának.

SAZDANICSNÉ DIMOVICS LJUBICA

## IL PORTO DELLE LAGRIME

(A könnyek kikötője)

Az alább következő han-  
gulatos írás szerzője novisadi,  
de munkáit, amelyben min-  
denkor figyelemreméltó értékek  
csillannak fel, a magyar köz-  
zönség nem ismeri, miután  
azok eddig kizárólag szerb  
nyelven jelentek meg. Missziót  
véltünk teljesíteni akkor, ami-  
kor a novisadi szerb írógárda  
egyik legtehetségesebb tagjá-  
nak ezen írását magyarul  
adjuk olvasóinknak.

Közvetlenül az összeomlás előtt történt,  
a dalmát tengerpart északi részén, az u. n.  
„könnyek kikötőjében”. Miután bizonyos disz-  
kréció kör, neveket és személyeket nem  
említhetek.

A kikötőben megfigyelő állás volt és  
parancsnoki minőségben N. sorhajóhadnagy  
volt oda beosztva, egy intelligens fiatal tiszt,  
testestől-lelkestől szerb s a volt osztrák-ma-  
gyar hadiflotta délceg tagja. A megfigyelő  
állás telefonnal volt összekötve a hadtápterü-  
lettel, ahol a törzsparancsnokságok táboroztak.

N. sorhajóhadnagy kulturember volt.  
Lelkesegett a szépirodalomért, művészetekért  
és rajongott mindenért, ami közelebb hozta  
lelkét a misticizmushoz. Szorgalmasan böngé-  
szte a könyveket, szabadtér idejében a terep  
helyett a könyveket tanulmányozta. Történetünk  
idején N. sorhajóhadnagy egy híres angol  
író könyvében keresett szellemi szórakozást.  
A könyv címe „She” (Ő) és két fiatal sze-  
relmes tragédiáját tárgyalja, akik az Adriai  
tengeren, a „könnyek kikötőjéhez” közel, egy  
hajótörés alkalmával a hullámokban lelik  
a halálukat.

A történet meséje egyszerű és puritán.  
De a téma feldolgozása, a ragyogó színek  
pompája, az Adria tenger csodálatos hangu-  
latának esetelése, a két hős lelki harmóniájá-  
nak és küzdelmének végvonaglója, nemkül-  
önben az elegáns, frappáns hatású stílusérzék  
csodálatos benyomással voltak az olvasó  
érzésvilágára.

Aznap este, amikor a hadnagy bevégezte  
olvasmányát, hatalmas vihar dühöngött az  
Adrián. A „bóra” óriási hullámokat vert, a

felhők cafatokban vonultak végig az égbolton,  
az ég ólomszürkén nehezedett a világra, szinte  
át nem tekinthető, tejüveg színű felhőrongyok,  
amelyekhez masszív felhőkolonok csatlakoz-  
tak. A villámok fényárba merítették a horizon-  
tot, a mennydörgés tompán és misztikusan  
hangzott vissza a kösziklákról... Csak helyen-  
ként bukkant elő a szétfoslott felhők közül a  
holdfény egy-egy ezüstös sugara, s ilyenkor  
teljes pompájában és vadságában tárult szem-  
ünk elé a fékevesztett elem rettenetes pusztító  
hangja: a tombolás és rombolás összes  
skaláival... az elárvult víztömeg, az életet  
jelző füstfelhő és vitorla nélkül — aki csak  
tehette, a biztos révbe menekült.

A hadnagy gondolatokba merülve nézte  
a megkapó jelenetet. Majd fedezékébe vonult  
vissza, egy kis sziklába vájt oduba, ahol ugyan  
szűk keretek között mozoghatott, de kellemesen  
érezte magát. Levette csillogó, a víztől atázott  
börbekecsét és ruhástól a megvetett katonai  
kerevetre dőlt.

Gondolatai elkalandoztak. A lektür és a  
vihár hatása alatt önkéntelenül is „She”-re  
koncentráta vibráló idegszállainak fonalait.  
Kábitó fáradtság, a teljes apátia érzése. Már-  
már álomba merülve szemhéjai lecsukódtak,  
amikor finom kis hangrezgés ütötte meg füleit.  
„Si”... „si”... A hang hol elgyengült, hol  
erősödött... si... si... finom kis nifánszok  
rezgések, hanghullámok... Önkéntelenül is  
„Shi” jutott eszébe, „Ő”, a szegény kis sze-  
relmes, aki a hullámokban lelta halálát...

Felugrott. És akkor vette észre, hogy az  
ágya mellett lévő telefon zugta a kisérteties  
hangokat. A bőra tombolása, amely a telefon-  
drótokat tépázta. Önkéntelenül is összeborzon-  
gott. A kis kagylóban csak a „Si” zugott  
tovább, semmi mellékhang, semmi mellékközrej,  
csak a hosszú, vontatott, a levegőben rezgő  
„si”...

Hajnal felé elaludt.

Amikor reggel fölébredt, a nap sugarai  
már bearanyozták a kis fedezék primitív be-  
rendezését. Az idő kiderült, a bőra elvonult.  
Az ágy előtt legénye szorgoskodott. Észrevéve  
gazdája ébredő mozdulatait nagy titokban  
„jelentette alázattal”, hogy az éjjel a hullámok

Idegenül néztem a kezembe adott kato-  
nafegyverre. Az idegesség azonban csak egy  
pillanatra tartott. A kapitány rámutatott egy  
nagy fekete kutyára, mely az ajtó előtt lábat-  
lankodott.

— Kergesd meg, s amikor futásnak eredt,  
lődd le!

A kutya megérezte a veszedelmet. Utána  
löttem — s először életemben nem találtam.  
Nem értettem, hogy lehet az. Lángvörös arc-  
cal álltam a kapitány előtt s a fegyvert ma-  
gomhoz szoritottam.

— Lőjj ismét! — mondta a kapitány.

— Igen — feleltem gépiesen és löttem.  
A kutya már lehetett vagy négyszáz lépésnyire.  
Találtam. Még három golyó volt a fegyverben.  
Felnéztem a levegőbe. Egy magas nyárfa te-  
tején nagy csapat varju ült. Löttem, háromszor  
egymásután. Három varju lekalimpált. Bravo!  
— kiáltotta a kapitány s beosztott a szá-  
zadába.

Azon az őszi estén már tűzbe is kerül-  
tem. Az oroszok erősen szorongatták a Duna-  
jec-vonalat s mi, frissen érkezettek, ellentáma-  
dásba mentünk. Három napig tartottuk a víz-

szafoglalt állást, azután megint hátranyomtak  
bennünket. Ide-oda hullámoztunk a front, napo-  
kon keresztül s mi bőrig ázva, fázva tépetten,  
mocsokosan, véresen verekedtünk tovább, amíg  
erősítés nem jött s fel nem váltottak ben-  
nünket.

A kapitány közben nagyon megszeretett.  
Ez jó volt, mert liferszámba adta a rumot, ha  
a trén hozzánk tudott férni. Rengeteget kódo-  
rogtunk s ittunk mint a gödény. Beszélgetni  
nem igen tudtunk, csak törtük a német nyelvet  
mindaketten. De azért pompásan egyetértettünk.  
Egész a nagy napig nem is váltunk el egy-  
mástól.

Sűrű ködre ébredtünk azon a nagy na-  
pon. Állott a harc, alig-alig szólalt meg egy  
magányos puská. Reggel nyolckor utánam kül-  
dött a kapitány.

— Alzo, megyünk — fogadott a kapi-  
tány. Még alig aludta ki a mómort újra inni  
akart. Két kilométert mentünk vissza a front  
mögé, egy piszkos kis faluba, amelynek egyik  
házikójában dragonyos főhadnagy várt ben-  
nünket. Két óra hosszat töltöttük magunkba a  
rumot és ordítottunk, énekeltünk, mint az örül-  
tek. A főhadnagy — izmos, atlétatermetű bu-



## Egészség és boldogság:

mama és gyermeke a tisztaság üdítő  
érzetében, frisseségtől sugározva,  
ápolva és gondozva. Örömteli  
egészség nevetve mutatja a ragyogó  
foggyöngyöket.

A Kalodont fogkrém minden  
napi használata a legbiztosabb  
módja, hogy fogaink épségét  
és szépségét megőrizzük.



kovinai román — lelkesedett a háboruért és szidta az oroszokat:

— Gyáva népség! Lőni se tudnak! Csak imádkoznak meg leveleket firkálnak az otthon-hagyott asszonyoknak. Képzeld kamerad, a velünk szemben levő hegyoldalon pontosan délben, amikor a nap süt, megjelenik négy orosz, ládikót tesz maga elé, tollat, tintát, papírost vesz elő — és leveleket firkál a többi részére. Hát nem hallatlan szemtelenség ez? Pont velünk szemben!

— Löved le őket! — mondta béműlő nyelvel a kapitány.

— Mindennap lövetek rájuk, de hiába, Ezer lépésnyire vannak és nincs egy jó lövőm.

— Van nekem! — dicsekedett a kapitány. — Lelövöd őket? — fordult hozzám.

— Le én!

— Akkor menjünk — indtványozta a főhadnagy. Már bizonyosan ott sülnék...

Lassan cammogtunk, a front felé, az őszi sárban. Már felszállt a köd s a völgytorkolat mentén kigyózó lövészárkainkban felbukkantak a katonafejek. A lovaikról leszállított tizenötös dragonyosok és hármás honvédhuszárok ká-

egy női holttestet vetettek partra. „Ezt feltétlenül nézze meg a hadnagy ur... Feltápáskodott és a tengerpartra indult. A kíváncsiak tömege állta körül a hullát. Egy gyönyörű nő, hosszú, kibontott aranyhajjal... Amikor odahajolt, szinte borzongva meghökken... A holttest arca a „Shi“ tökéletes hasonmása; ugyanolyan, mint a könyv elején reprodukált arckép. Szeme, haja, fogai... ugyanazok... a szegény kis „Shi“ ott feküdt a durva parton élettelenül... elhagyatva... elnémulva...

Azonnal a törzsparancsnoksághoz telefonált és „jelentette“ a furcsa esetet. De már nem kapott választ. A forradalom szele már elsöpörte a flotta parancsnokságát, a vezérkart, a törzset, a tiszteket... kiki biztosabb helyre menekült.

Csak később tudta meg hogy a hullában

felismerték a „Shi“ irónőjét. Az angol irónő férjével, egy szerb ezredessel utban volt Korfu felé. Ugyanazon viharos éjjel, amikor a hadnagy telefonja olyan rejtelmesen zugott, hajótörés következtében az irónő férjével együtt elpusztult.

N. főhadnagy azóta a jugoszláv haditengerészet tisztikarának tagja. Lelkében még mindig a borzalmas éjszaka emléke él. Amikor a „könyvek kikötőjében“ bugott a telefon, mintha hullámsírjából jelentkezne a drága kis „Shi“, könnyeivel áztatva a kikötő szikláit. És amikor a hullámoktól a partra sodorva örök bucsut mondott a könnyek kikötőjének...

A hajótestet azóta a telepátia leglelkesebb, törhetetlen híve... És úgy hiszem, van is némi oka reá.

Fordította: Kottas Aladár

## PÁRIS ÖRÖK ÉJSZAKÁJÁBAN

Több mint tizezer ember lakik a földalatti Párisban — A város vezetőségének engedélyével lehet a csatornák világába leszállni — Ahol örök az éjszaka — Valóságos telepek vannak a föld alatt

Páris. A mozik romantikus képei jutnak legelőször az ember eszébe. Sötét folyosók — torzonborz, rongyos ruhájú alakok, akik a föld alá húzódtak, hogy a lelküket terhelő bűnöket eltakarják a vizsgáló szem elől. Ezek és ezekhez hasonló képek futnak át az ember agyán, amikor a Hotel de Ville egyik irodájában arra az engedélyre várunk, amely feljogosít a földalatti Páris megtekintésére. Mert ilyen is van, amely a föld méhében, az örök éjszakában éli le furcsán egyhangú életét. Abban a pillanatban azonban, amikor lejut ide az ember, a mozikban látottak alapján keletkezett elbeszélések megszűnnek, mert így a valóságban valahogyan másként fest a dolog.

### A csatornák birodalmában

Kezünkben van az engedély. Négy amerikai lány, három külföldi újságíró, neki vágunk a különös utnak. Nem messze a Hotel de Ville-től ereszkedünk le. Ahol lejutunk úgy néz ki, mint egy metró állomás. Vezetőt adtak melénk. Amíg a leszálló helyre érünk, elég időnk van ahhoz, hogy vezetőnkől, aki a földalatti Páris lakója, egyetmást megtudjunk. Az amerikai lányok érdeklődnek különösen, akik a hazulról hozott elképzelésektől, amit a mozikban láttak tápláltak fantasztikusra sehogyan sem tudnak szabadulni.

— És nem ölnek meg bennünket? kérdi az egyik.

Vezetőnk, akinek olyan bajusza van, mint egy békésmegyei felkelőnek, nem válaszol szóval. Nevetése, ami egyuttal válasz erre a furcsa kérdésre, elvész bajusza torzon-borz erdőjében.

Lent vagyunk. A széles kijárat száját karbid és villanylámpák fénye világítja meg. Az amerikai lányok arcán a félelem libabőre még emellett a világítás mellett is látható. A

lejárat szájából egy negyven-ötven méter széles boltíves alkotmány hasítja át Párist. Ez a földalatti utvonal, amelyet a katakombákból készítettek. Középen egy sötéthátú folyó fut, amelynek medrét nyolc-tíz méterre szorította a mérnöki tudomány. A folyó két partján pedig kiaszfalozott ut vezet. A kétoldali ut felett pedig négy-öt cementből készült 6—7 méter átmérőjű csövek.

— Ez a folyó a Szajna, amit a város néhány pontján praktikus szempontból vezetnek a föld alá. A csövek, amelyek itt futnak a fejünk felett, különböző célt szolgálnak. Ez a legvékonyabb a léggömböt közvetíti. A mellette levő a kábel táviró és telefon vezetékét takarja. Az a legvastagabb, a szennyvíz levezetője, tartalma Páristól egy néhány száz kilométerre ömlik a lefelé futó Szajnába. Ez itt, amelyek a falhoz legközelebb van, az a gyárak ipari füstjét vezeti el.

— És a vastag 6—7 méteres átmérőjű csövekből valami tompa morajlás zug ki, amely még kísértetiesebbé teszi a százkilométereket befutó, száz és száz keskenyebb földalatti járatot összekapcsoló földalatti főcsatornát. Vezetőnk befejezi magyarázatát. Csolnakba szállunk és evezünk lefelé a sötéthátú folyón. Cikk-cakos vonalat ír le utunk, amelynek vonalába jobbról is balról is keskenyebb vízzel telt csatornák kapcsolódnak. És amerre megyünk mindenütt nyirkos hideg, — éjszakai sötétség, a földfeletti élet morajlásszerű zaja szorul a boltívesen hajló tetőzet alá.

— Ez itt a fővonal, világosít fel vezetőnk, amely negyven kilométer hosszú. A város különböző pontjairól lehet ide leereszkedni. A lejáratozat a rendőrség őrzi, amint látták maguk is hölgyeim és uraim csak engedéllyel lehet ide leszállni.

romkodva kuporogtak az árok fenekén. Szidták a sarat, a hadvezetőséget, nem izlett nekik a gyalogharc. Megálltunk mellettük, egy földkupac oldalánál, vártuk a négy orosz.

Egy palaszürke, csenevész bokrokkal telítődött, alacsony dombhát feküdt velünk szemben. Azon húzódtak az orosz állások, nagyszerű betonművek, a mi primitív árkaikkal össze sem hasonlíthatók. A főhadnagy a dombhát egyik terraszszerű emelkedésére mutatott: „ott szoktak ülni!”

Félóra múlva jöttek. Négy hatalmas termetű, tányérsapkás orosz katona, egy-egy ládikót cipelve. Vidámak voltak, megelégedettek, cigarettáztak. Letelepdedtek, előszedték irószereiket. A főhadnagy távcsővel figyelte őket s az arca sápadt volt a dühtől. A négy orosz, sorban egymás mellett, levelet írt. Pompás célok...

— Anfanen! — dörrent rám a főhadnagy hangja.

— A testem reszketett. Szemem elhomályosodott s a halántékomban megbugott a vér. A fegyver megsulyosodott kezemben, alig bírtam emelni. Eltelt egy hosszú perc.

— Na! — csattant a főhadnagy.

Négyszer egymásután lőttem. A négy orosz egymásután bñkott előre a ládikóra. A főhadnagy leeresztette a távcsövet.

— Verfluchter Kerl! — meresztette rám a szemét. Négy fejlődés!

— Felelni akartam, de torkomon akadt a szó. A föld megingott alattam és ájultan összeestem...

Másnap reggelre mienk volt a dombhát. Sűrű ködben indultunk a kapitánnyal együtt, megnézni az elfoglalt állásokat. Amikor a terrasra értünk, előre ment. Nevető arccal mutatott rá a négy halott oroszra. Ömlött a száján a szidalom. Egyszerre hanyattvágódott és nem mozdult többet. Egy golyó szaladt a mellébe.

Halálos dermedtséggel néztem az öt halottat. A kapitány torz arca megszelídülten, békésen pihent a négy orosz mellett. Az én kezemből is kiesett a fegyver. Szemem fénytelenül, lobogás nélkül a halottakra tapadt. Nagymessze gépfegyver ropogott. A csizmámra ráragadt a sár. Körbe fordultam, kongó, nehéz fejjel. Nem láttam a völgyet. A négy orosz közül egy ráfordított: „Gyilkos!”

Pedig azok örökre elaludtak...

— Miért, kérdezi az egyik amerikai lány.  
— Hát azért Madmoiselle, hangzik a válsz, mert máskülönben a betörők, gyilkosok menhelye lenne.

### Tizezer ember a földalatti világban

A folyó árja gyorsan viszi a csolnakot. Vezetőnk szava szerint a Concorde környékén járunk. A folyó mélyen kanyarodik, valóságos félkört ír le. Ujra egyenesbe vágunk és a szemünk elé magasan fellángoló tüzek, imbolgva égő lámpások sugárkeveréke vágódik. A messze bevilágító fényekben pedig apró fekete foltok sötétednek, emberek. Oda érünk, negyvenöttagu munkáscsoport dolgozik. Az aszfalthoz szükséges szurkot olvasztják. Az utat meg köveket javítják ki, amelyeket kikezdtet az idő foga. A munkások, akik Páris város alkalmazottjai, terden felülérő gummicizmát hordanak, havi fizetéses emberek, akik családjukkal együtt itt élnek a földalatti Párisban. Körülbelül tizezer ilyen munkása van Páris városának, akik a földalatti város lakosságát képezik.

Nem sokáig időzünk a munkások csoportjánál. Mielőtt elindulnánk, itt új vezetőt kapunk. Most hirtelen észak felé fordul a folyó vonala. Hosszu utat teszünk meg, amíg újra világosság öltik a szemünkbe. Ujra széles, valóságos kört alkotó terület kezdődik. A szélesen kifutó szárazföldön munkások helyett valóságos kis várost találunk. Apró házak sorakoznak egymás mellé, amelyeknek ablakából még mindig fény árad ki. Ezekben a házakban laknak a munkások és családjuk. Bemegyünk az egyik házba. Szoba, konyha. A butorzat és minden más csak olyan, mint a fenti házakban, csak a levegő fullasztó és kellemetlen. Asszony fogad bennünket, aki elmondja, hogy ő már nyolc éve lakik itt lent az urával és két gyerekével együtt. A vasárnapot mindig „fent” szokták eltölteni, de ő, meg a gyerekek mindennap feljárnak, az ura bizony csak vasárnap.

A lámpa világítása mellett olyan az asszony arca, mintha a pincék gombái öntötték el volna azon beteges sárgaságukat.

Vajjon milyen lehet a két gyerek akik itt születtek és ennek a sárga arcú asszonynak talán sárga vérét szívták magukba. És rajtuk kívül még tizezer él a különböző pontokon lévő telepeken...

Elhagyjuk a telepet, amelyhez utunkban hasonlót négyet is találunk. Nyirkos hideg éget át a ruhákon. Az amerikai lányok, amint mondják, többet vártak. A vezető könnyen lehűti feltűzött fantáziájukat.

— Ha olyasvalamit akarnak a a Madmoisellek látni, amilyent a moziba láttak, hát kérem, ha az urak is akarják, akkor mi kiszállunk és maguk menjenek tovább, innen nem messze van a Bellevilleből levezető út és annak a csatornája. Menjenek csak arra, ott majd találnak különböző fajta embereket, bujkáló gyilkosokat, betörőket, tolvajokat, de akkor valószínűleg nem látja meg New-Yorkot.

A négy amerikai lány többé nem kíváncsi.

A Gare d'Est-nél jövünk fel, jólesően csillog szemünkbe a novemberi nap. (gy. l.)

## JERMILA

Eljött, megcsókolt és elment.

Magas volt, szép és szőke.

A világotjelentő deszkákon álltam és zatkoló szívvvel néztem végig a leheletszerű kivágott ruhákat, fehér női karokat, amelyek szinte világitottak a félhomályban, s a kíváncsi emberfejeket, amelyek suttogva ide oda hajoltak kíváncsi, kritikus szemekkel.

„Lavotta első szerelmét” és egy magyar ábrándot játszottam. Minden hiba nélkül csaltam ki a hangszerek királynéjából azokat a gyönyörű, bus melodiókat, hogy magam is el-érzékenyültem saját játékomtól. Nem láttam akkor embertömeget, e rövid időre magammal és hegedümmel voltam eljegyezve. Ugy éreztem, hogy a magam első, vagy utolsó szerelmét viszik szét a levegőhullámok, apró, rózsás

leányfülekhez, hogy megértsék: én vagyok az, aki ebből a négy hurból zokog, én vagyok, aki ezekből sir, örül, szeret, én vagyok, aki szenvedésében is boldog.

Óriási meg nem szünő taps töltötte be a termet.

A függöny lassan, szintén lustán futott össze s ez nyugtalanná és idegessé tett. A taps még egyre zúgott és ettől a lármától fejem is zúgni kezdett és minden mintha egy kicsit forgott volna körülöttem.

A nagy lila kendő aztán hirtelen gyík förgésséggel ismét szétfutott.

Hajlongás.  
Taps és taps.

### II.

Jóismerősök és rokonok jöttek felém és melegen szoritották meg kezemet. Elhittem, hogy jók és őszinték voltak. Egy lány is volt velük, nem ismertem. Bemutatták, Magas, szőke és bódítóan kívánatos volt.

— Ich kann nicht Ungarisch, — mentette magát kedvesen.

— Az nem von le semmit örömből, — szóltam németül — tudok ezen a nyelven is.

— De németül is oly gyengén és keveset tudok — mondta valóban tört németességgel.

— Honnan jött?

— Prágából.

— Tehát cseh?

— Az és mi nagyon szeretjük a zenét! Hízelegni kezdtem.

— Tudtommal alig van cseh ház, ahol nem hegedülnének, vagy valamilyen hangszeren ne játszanának.

Társalgásunk élénk barátsággá fejlődött. A leány valóban keveset tudott németül s mivel én még kevesebbet csehül, társalgásunk nagyon mulatságos volt.

Aznap este pedig a csillárok birodalmában, Jermila a szép szőke cseh leány egész éjjelen át táncosnőm volt. Éreztem lihegő keblét, szédítő mosolyát, s míg puha, ápolat kezét szorongattam, nagyon erősen azt akartam, bár Jermila sohasem menne vissza Prágába.

— Ugy-e itt marad... ugy-e mindig itt fog maradni? — szóltam.

Mosolygott.

— Nem lehet. Otthon várnak.

— Várják?... Itt szeretik.

— Otthon is.

— De hátha valakit nagyon elszomorít azzal, ha elmegy.

— Ó, majd én jövök többször, más-kor is.

— Ez bizonytalan ígéret. Biztosabbat!

És mosolygó leány arca elkomolyodott. Szótlanul forogtunk a körülöttünk susogó lármában, szorosán egymásba temetve.

### III.

A koncert után harmadnap estefelé váratlanul találkoztam Jermilával. Szép volt és szomorú. Hazasietett. A hold már feljött és a februári szél hidegen fűtött a házak fölött. Hazakisértem és egy nagy ház előtt álltunk meg, amelyet egy szép kert ölelt körül, s magas lépcsősorozatot vezetett fel a házba.

— Holnap reggel elutazom, — mondta halkán és szomorúan.

— Miért? Csak Öntől függ... Miért is megy?

— Olyan szívesen maradnék. Itt mindenki olyan kedves és jó hozzám. Az ismerősök a rokonok, mind... mind... s talán meg sem érdemelem. Már magam is haragszom magamra, mert oly nehezen határozom el magam elmenni. Haragszom, mert maradni akarok, holott jól tudom, hogy menni kell... Valamit még meg kell köszönnöm Önnek... valamit mondani... az az est... oly szép volt. És soha... sohasem fogom elfelejteni a muzsikáját... a szép magyar muzsikáját. Csak egyszer, legalább még egyszer hallhatnám játszani!...

E szavak megdobogtatták a szívemet.

— Hát maradjon!... Nagyon szívesen... miért nem?... És mindig csak magának muzsikálnék, örökre... akarod?...

Sóhajtott.

Patkányt, poloskát, svábbogarat, irt:  
**RATOL, STENOL, GAMADIN.**

Odio RATOL, ZAGREB, Bienička 21.

— Nem, nem lehet — és szomorúan rázta meg szőke fejét.

— Miért?... Miért?

— Ne legyen kíváncsi. Ezt nem tudom megmondani.

Megfordult és egy darabig felszaladt a lépcsőkön.

— Isten vele! — mondta.

— Jermila!!!

Utána szaladtam és megragadtam a karját. Maga elé nézett. Elgondolkozott. Aztán egészen váratlanul, hirtelen kétkezével átfogta a fejemet és hosszasan megcsókolta ajkamat. E váratlan, de kellemes támadás felkorbácsolta véretem és szerelmesen öleltem magamhoz gyönyörű testét és viszonztam csókját.

Lihegő csönd.

Lassan, kéjesen szabadította ki magát karjaimból és hirtelen felszökött a lépcsőn.

— Jermila! Jermila!

Főnt a lépcsőn megfordult.

— Menjen!... most menjen... soha, sohasem fogom elfelejteni...

— Nem megyek, maradjon... valamit mondani akarok, maradjon... kérlektem.

Ismét utána futottam és éppen az ajtó kilincsére tettem kezét, amikor hozzá értem és megragadtam. — A száját kerestem.

— Jermila! Maradj... szeretlek... kívánlak!...

Védekezett.

— Soha! Menjen... nekem is menni kell...

— Miért? Legalább azt mondja meg miért?

Mint üldözött, lihegő kis galamb fáradtan hajtotta le fejét.

— Későn találkoztunk... későn. De ha egy kicsit is becsül, úgy nem fog követni többé... Ne gondoljon semmi rozsat... én most olyan boldogtalan vagyok. Elégedjék meg azzal, amit adtam... én már mást nem adhatok... és soha... sohasem fogom elfelejteni a muzsikáját...

— S engem? — kérdeztem önzően és szívem lázasan kalapált.

— Soha... sohasem!

— Hát akkor nem megy... Itt marad... Itt kell maradnia... Miért nem maradhatna?...

— Miért?

Finoman ápolat fehér kezét arcom elé tartotta. Egy szép aranygyűrű fénylett az ujján. Ezt a gyűrűt akkor este Jermila nem viselte. Valami különös érzés összeszorította a szívemet.

— Igaz ez? — kérdeztem halkán és meglepetve, — mert valami azt sugja nekem, vagy az érzelmei nem igazak, vagy ez.

— Kétkeldek?

— Nem, ha mondja. Ó, nem úgy néz ki, mintha hazudna...

— És mos: már tudja miért. Menjen... eskü köt engem ehhez a gyűrűhöz... egy becsületes fiu... nagyon szeret... menjen és olykor gondoljon rám... vagy felejtse el... én soha...

— És Ön is szereti? — kérdeztem kíváncsian.

Fáradtan csóválta meg fejét.

— Most már nem...

— Nem értem... hát azelőtt?... És mégis hozzá megy?

— Ha mi sohasem találkoztunk volna, talán megszerettem volna. De most már csak becsülni fogom tudni... Ön valahogy már itt élt a szívemben, a gondolatomban, — minden porcikámban, amikor még nem ismertem... benne majd magát szerettem... ezt Ön tudja, tudnia kell, de a *másik* ezt sohasem fogja megtudni.

— Tul ideális. Ó higgye el minden elmulik!

— Ideális? De való és természetes. Elmulik?... Ime, egy élő példa én magam. Ha tudná, *hányan vagyunk így*... s ez már olyan jó. És nem is zúgolódunk... Hát azt hiszi *maguknál másképp van?* Még nem tapasztalta?

Csókot dobott és gyorsan besurrant az ajtón. Egy pillanatig dermedten néztem az ajtóra.

„Higgyiek? ... Igaz ez? ... Ki tudja...”  
Nem hívtam. Lassan, lustán mentem le a lépcsőkön és a februári hideg szél kegyetlenül csavarta ki szememből a könnyeket. (Vagy talán Jermila jeggyűrűje okozta? Már nem tudom.) És többé sohase láttam...

Eljött, megcsókolt és elment.

Cservenka, 1925.

Heinz Vilmos

## GRAFOLÓGIA

„Aki önmagát sem ismeri”. (Novisad) Művészhajlamu, roppant megfontolt, az aprólékosságig rendszerető, alaptermészetében jó, de rendkívül önző és számító. Simulékony modoru, de ritkán őszinte. Hogy idealista-e? Ezt ezek után alig merjük állítani. Értékes, intelligens férfi, de sokkal realisabban értékeli a környezetében lévő dolgokat, semhogy az idealista lemondó és megbocsájtó gesztusára kapható volna. Indulatos, rendkívül erotikus, önmagáról nagyon jó véleményt táplál. Koraérett. Hogy jelenleg „valaki mással” foglalkozik-e, azt nem tudjuk csálhatatlan bizonyossággal megállapítani, azt azonban, hogy önmagával állandóan rendkívül sokat foglalkozik, azt annál inkább. A terveire vonatkozólag mit mondhatunk? Ön kétségtelenül korrek, képzett, erős akaratú és intelligens, de — egyelőre csak 23 éves. Megvalósulásukra még van ideje várni.

„Csillagász”. Zabolátlan fantáziája, teleteltes, rendszeretlen, jóindulatu, nyíltszívű meg gondolatlan, minimális praktikus érzéssel. Gyenge idegzetű, intelligens, de teljesen fejelemzetlen. Sok gyengéje dacára is el van telve önmagával, amennyiben minden körülmények között roppant fontosságot tulajdonít saját személyének. Sok esetben nem tud különbséget tenni a szükséges és felesleges között. Kedélyeskedő, bohém. Gyakorlati problémái nincsenek. Képzelt „nagyvonalúságában” nem sok a komoly tartalom.

„Testvérem”. Végtelesen sajnáljuk, de ez az irás nem igazolja az írójáról táplált jó véleményét. A levél írója, — lehet, hogy testvére, lehet, hogy ennél is több, de — rendkívül önző, erős, szinte fékezhetetlen indulatu, a durvaságig energikus, semmi körülmények között meg nem alkuvó férfi, aki 30—32 éves lehet és feltétlenül jó anyagi viszonyok között él. Erőszakosságával egyenes arányban áll műveltségének, amit egyáltalán nem abból állapítunk, hogy „testvére” hadilábon áll még a helyesirással is. Alaptermészetében mégis jó. Irása azt a „dzsentri” tipust juttatja eszünkbe, amelyet valaha Herceg Ferenc rajzolt meg a bácskai tárgy irásaiban. Hisszük, hogy a levél írója még ma is több ezer hold urának vallhatná magát, ha nem volna a világon háboru, politika és — föld-reform. Abban megegyezik a véleményünk, hogy ez a férfitípus könnyen szelidíthető. Főképpen nők által.

„Adria gyöngye”. A borítékban csupán az Ön levelét találtuk. Szíveskedjék az említett levelet pótlólag beküldeni.

„Hitetlen”. Ha a kétségbevonhatatlan tények nem tudják meggyőzni, akkor az Ön szempontjából reménytelen a helyzet.

„25.” (Szubotica) Mindkét elemzést postán küldöttük el.

„Smuncili”. (Novisad) Fegyelmezetlen, könnyelműségre hajló, jószívű, vig kedélyű. Pazarló és ennek dacára is pénzéhes. Rendszeretlen, képzelődő, kevés praktikus érzéssel. Roppant bőbeszédű, érzékeny, könnyen barátkozó, aki éppen olyan hamar ismerkedik, mint amilyen gyorsan felejté barátait és ismerőseit. Léhaságra hajló, közepes intelligenciája.

„Dundi”. (Novisad) Ravaszkodó, számító, de feületeltes, közepes intelligenciája. Nagyzó. Felületeltesége dacára is a maga ügyeiben megfontolt. Roppant takarékos. Jószívű, de nem őszinte. Érzékeny, akiből csalódásai sok

értékes tulajdonságot öltök ki. Erotikája minimális. — Kérését sajnálatunkra nem teljesíthetjük, miután először beküldött levelét nem kérte vissza s azt megsemmisítettük. A mai számunkban analízis levelét a megadott címre megküldöttük.

„Amanda”. (Novisad) Ebből a néhány felületelen odavetett sorból nem tudunk annyit kiolvasni, amennyi kíváncsiságát kielégíthetné. Küldje be valamelyik régebben írott levelét.

J. M. Megfontolt, rendszerető, kinosan pedáns, egyszerűségre hajló, jóízű, nyíltszívű, jómodoru, de indulatos. Rendkívül erotikus. Semmi praktikus érzéke. A takarékoskodás csak terv életében. Pazarló. Sok ideges nyugtalanság van benne. Roppant sokat foglalkozik a multjával. Művészhajlamu s megfontoltsága dacára is könnyelműségre hajló. Fantáziátlan, akiben mégis vannak nagy tervek, amelyek megvalósítására az első nagy lendület után már nem is gondol. Cinizmusra hajló, aki át tud siklani egy könnyed mosollyal saját csalódásai felett is. Határozottan intelligens, átlagon felüli érték. Indulatait befelé vezeti le. Minden jó és rossz tulajdonságán fegyelmezetten igyekszik uralkodni. Alaptermészetében jó. Eredendő zárkózottságát a kor oldotta fel.

St. Becse — 19. Levélben küldöttük el.

„Carmen”. (NS.) Betegesen érzékeny, akarattalan, roppant könnyen befolyásolható, gyenge idegzetű, állandóan hangulatainak hatása alatt áll. Szeszélyes, sokszor kiszámíthatatlan. Képzelődő. Alaptermészetében jó, mégis bizonyos, hogy környezetének csak nagyon kevés örömet tud szerezni. Föltétlenül jó anyagi körülmények között él, de a pénznek semmi értéke előtte. Pazarló, rendszeretlen, de jóízű és feltétlenül intelligens. Elnevelt, önmagával roppant elégedetlen. Hogy megváltozni lehet-e? Ebben a kérdésben könnyelműség volna megvizsgálni — egy nőt. Levele semmire se elég őszinte. Ha régebbi levelei közül hajlandó egyet beküldeni, nagyon szívesen foglalkozunk irásával ismételtelen is.

„Három a kisleány”. Rendkívül energikus, határozott, minden cselekedetében és szavában hidegen kimért, számító, ravasz, de emellett jóindulatu. Föltétlenül intelligens. Nagy tervei vannak és roppant magabizása. Erősen zárkózott, sok természetes önzéssel. Egyszerűségre hajló, realis, fantáziátlan, nagyon takarékos, szinte fukar. A másik levél elemzését a következő számunkban fogjuk közölni. Külön feltett két kérdésére, ha pontos címet ad, levélben készséggel válaszolunk.

R. M. Egyetlen ceruzával írott sort nem elemezhetünk. Levelét kérünk.

„Hóvirág”. Önző, intelligenciátlan, erőszakos, rendkívül erotikus és hiu férfi irása. Sima modoru, számító, nem őszinte. Léha, cinizmusra hajló, önimádó. Ha tudja, akkor kerülje el.

Vrbas — 1925. Nem elemzést kér, csupán feleletet arra a kérdésre, hogy szakítson-e „vele”, vagy sem. Az elemzést itt adjuk, a

kérdésre önnök kell megadni a választ: Tépelődő, magába zárkózott, önmagával és minden életkörülményével roppant elégedetlen, művész-hajlamu, hisztériára hajló férfi irása, aki valamely szervi betegségben (valószínűleg szívbajban) szenved. Rendkívül érzékeny, sokat csalódott, fáradt, ambiciótlan. Jóindulatu, minden bizonnyal jószívű, de ideges fellobbanásaiban kiszámíthatatlan. Erotikája minimális. Föltétlenül átlagon felüli érték s ha egy régebben írott, hosszabb levelét küldi be, szívesen foglalkozunk hosszabban is rendkívül értékes irásával. Levelét a megadott címre visszaküldöttük.

„Becskerek — 17.” Az elemzést levélben küldöttük el.

„Nagyon fiatal.” A beküldött irás elemzését a megadott post. rest címre elküldöttük. A. L. Köszönjük.

„November” — „Eko” (Sombor) és K. B. (Sombor) jelégék alatt beérkezett levelek analízisét lapunk jövő vasárnapi számában közöljük.

Az íráselemzésre szánt leveleket a szerkesztőség címére kérjük „Grafológus” megjelöléssel. Egy elemzés díja 10 dinár.

### Betűrejtvény

Költ: László Ernő.

az az az az az az az az

Megfejtési határidő november 29.

### Gyors és gépirónót keres

Bárdos és Brachfeld cég  
NOVISAD, Zelyeznička ulica 105-107.

Szerb, német, magyar nyelvi bírók  
előnyben részesíttetnek.

Elsőrendű

### Komlórudakat

szállít prompt

### Mirko Steiner i Sinovi Novisad

Veliki Liman

2294-3x

Telefon 360.

TELEFON 455 TELEFON

utján rendelje meg a tűzifát a

### D. D. ZA EKSPLOATACIJU DRVA-nál

(NOVISAD, Strand ut mellett)

ha jó és olcsó tűzifát akar, mert nemcsak olcsó lát kap, hanem

1/4 öl tűzifát ingyen kap, mert minden hó végén kisorso-  
lunk egy napot a közlegyzőnek a  
közbejöttével és

1-0-2322

Mindenki, aki ezen a napon rendelte fáját, az a szállítójegy igazolásával

1/4 öl tűzifát ingyen kap.